

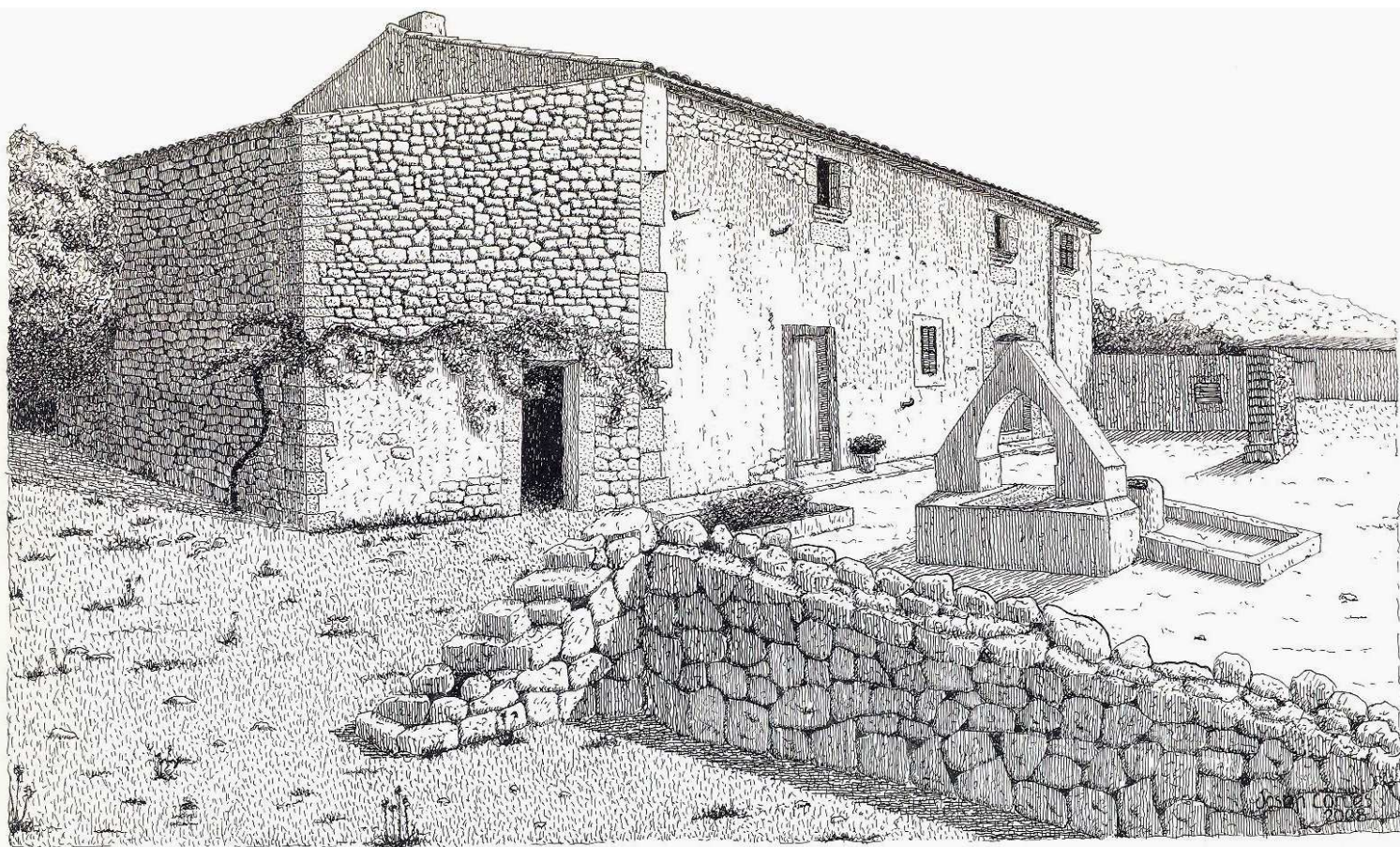

flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Gener del 2009 * núm. 366

En aquest número:

- * La pau, un vell somni, a cura de Jeroni Llambias
- * El malson del transport públic a Mallorca, per Joan Llull
- * Sant Antoni 2009, de Pau Quina; i el Sobreposat i "So de card", per Josep Cortès
- * La misogínia dels primers cappares de l'Església, analitzada per Ignasi Umbert
- * Les ovelles, coneixements i habilitats, de Guillem Pont
- * Rafel Duran estrena el Festival de Tardor de Catalunya, a càrrec de Pere Santandreu
- * L'art i la fe cristiana, un escrit de Guillem Mesquida
- * La realitat política falangista a Sant Llorenç l'any 1956, per Josep Cortès
- * El GOB presenta al·legacions al projecte de línia de tren Manacor-Artà
- * Els Trescadors van al Cap Vermell, una crònica de Josep Rullan
- * Es presenten el "Sobreposat de sant Antoni" i el disc "So de card"
- * Les seccions fixes habituals

Infern

Informació

Si no anam equivocats, pel novembre del 2005 l'Ajuntament va publicar un butlletí informatiu municipal en el qual s'informava de les activitats duites a terme durant el darrer trimestre; aquesta iniciativa va continuar fins l'octubre del 2007, en què va sortir el darrer número del que en teníem notícia. De llavors ençà si un es vol informar de les activitats i acords de l'Ajuntament ha de recórrer a la seva pàgina web.

Pel gener del 2005 la Junta Local del Partit Popular va treure la seva pròpia revista, que tendria continuïtat, amb caràcter trimestral, fins a mitjan 2006, quan va deixar de publicar-se. En el número d'octubre del 2005 s'afirma que "volem escoltar a tothom, volem parlar amb tothom".

Pel juny del 2006, Unió Mallorquina de Sant Llorenç va editar una espècie de revista -només tenia quatre pàgines- a la qual Maria Antònia Munar assegurava que "teniu a les mans una eina que representa un dels drets fonamentals dels ciutadans: la informació". No tenim coneixement que hagi sortit cap altre número, si bé disposa d'una pàgina web on s'hi publica algun comunicat esporàdic (l'any 2008 n'hi ha un i enguany un altre).

Dels altres partits, GISC, PSOE i AGIN creim que no han donat cap explicació o informació pública, ni de paraula ni per escrit en tota la legislatura, i el PSM només n'ha donada una: a la taula rodona sobre el parc eòlic que pretenien -o pretenen- fer a les muntanyes llorencines. No cal dir que cap d'ells ha utilitzat les pàgines d'aquesta revista, tot i que saben que des de sempre estan a la seva disposició per quan les vulguin emprar.

Resumint: els partits polítics, tots ells, sense excepció, siguin progressistes o conservadors, només parlen d'informar la gent quan s'atraquen les eleccions municipals, però durant la resta de la legislatura s'estimen més que la gent no estigui gaire informada, no fos cosa que se'ls ocorregués demanar-los explicacions per alguna decisió presa. De fet, si ho repassam, veurem que les dues úniques vegades que s'ha propiciat una certa informació durant la present legislatura ha estat quan l'Obra Cultural Balear ha organitzat dues taules rodones, una per explicar el retorn del tren i l'altra per debatre sobre el catàleg del Patrimoni Històric, amb els resultats de tots conegut.

És aquesta la manera més adequada per motivar la gent per a què s'interessi pels assumptes municipals? És així com volen els plenaries, amb un o dos assistents desenfeinats? Era aquest el model que anunciaren per a l'Agenda local 21, on les decisions sobre les grans obres s'havien de prendre entre tots? Que ha de dir el reglament de Participació ciutadana? Ha d'esser també una gran declaració d'intencions però sense voluntat real de dur-lo a bon termini? O els va millor d'aquesta manera, per poder anar fent i desfent sense interferències?

Són preguntes que s'haurien de fer tots -tots: govern i oposició- pel bé del dia a dia democràtic, que si volem que arrelhi dins la societat llorencina no basta amb què li demanem que posi una papereta dins l'urna cada quatre anys. No basta.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Gener del 2009 - Número 366

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza
Antònia Galmés
Guillem Quina
Joan Santandreu
Guillem Soler
Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Infern	Portada
	Espipellades	12
	Crònica informal	15
	Els falangistes l'any 1956	16
	El Sobreposat i el disc...	32
Jeroni Llambias	La pau, un vell somni	3
Joan Llull	El transport públic a Mallorca	4
Tomàs Martínez	Dèiem	5
Pau Quina	Sant Antoni 2009	6
	Esports	28
Sobreposat	Sant Antoni	7
Ignasi Umbert	La misogínia dels primers...	8
Guillem Pont	Lliçons de coses	10
	Tu tries	11
Nicolau/Simonet	Demografia i societat	12
Gervasio Sánchez	Exportadors de la mort	13
Guillem Mesquida	L'art i la Fe cristiana	14
Agricultura	El sector primari	18
Ramon Rosselló	Història	20
Medi ambient	Vell marí/Sa Costera	21
Els Trescadors	Cap vermell	22
GOB	La nova línia de tren	23
Crom el Nòrdic	L'auca de l'enfadós	24
Redacció	Sons de Mallorca	24
Margalida Fiol	Pàgina infantil	25
L'Escola	Pàgines escolars	26
Flor de Card	Assemblea general	27
Pere Santandreu	Rafel Duran estrena al...	29
Joan Roig	Tertúlia de cafè	30
Xesc Umbert	El temps	31
Bel Nicolau	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

La pau, un vell somni

Jeroni Llambias Vidal

Hem començat el nou any "malalts" de males notícies sobre el conflicte israelià-palestí, que està a l'embrió de molts altres problemes del món. Les informacions de la premsa escrita i audiovisual, en el moment de redactar aquest escrit, ja parlen de més de mil morts, entre ells molts de nins i nines, i de la falta de recursos alimentaris i sanitaris per tota la població de Gaza.

Davant tot això i altres conflictes existents, crec haver escoltat, fa pocs dies, per la ràdio que els conflictes armats actualment en el món són 22, és difícil mantenir l'ànim optimista en referència al tema de la pau en el món. Però també és cert que molta gent, al llarg de la història, s'ha esforçat per la pau i ha creat mediacions polítiques, ètiques, educatives i religioses per fer més a prop i més possible la pau, començant pels propis medis de convivència quotidiana. I aquestes mediacions hi són presents també a les zones del món més afectades per la violència i la guerra, com és el cas d'Israel i Palestina. A vegades hem vist per la televisió algun documental d'aquelles terres a on nins i nines i famílies d'ambdós bàndols compartien escola, acampades, corals, esports, etc...

No convé que ens passi per alt que, just durant el mes de gener, són dues les diades dedicades a prendre consciència de la necessitat de ser persones, famílies, institucions i grups de pau, i no estalviar esforços a cap nivell per fer-la més vera i possible.

Una Diada va ser el dia de Cap d'any, amb la Jornada Mundial de Pregària per la Pau, instituïda fa anys pel papa Pau VI, qui a un discurs que pronuncià a l'Assemblea General de l'ONU cridà

amb totes les seves forces "mai més la guerra". Aquesta jornada, a moltes esglésies del món, es mentalitza la gent per tal de caminar cap a la pau, desitjar-la i treballar-la.

L'altra Diada és el 30 de gener, coincidint amb l'aniversari de la mort del pacificador Mahatma Gandhi: El dia Escolar de la No-Violència i la Pau. Són moltes les escoles i àmbits educatius que celebren activament aquesta Jornada, instituïda l'any 1964 pel mallorquí Llorenç Vidal, educador, poeta i pacifista.

També les pàgines d'aquesta revista poden esdevenir una mediació educativa per la pau. Vos convido a fer-nos ressò d'alguns dels principis educatius de Gandhi, encara que molt esquemàticament:

-La no-violència ("*ahimsa*"): per a ell és la idea central de l'educació i la meta cap a on s'ha d'encaminar l'educand, oferint-li sempre aquesta actitud dins la família, escola, societat, etc. Gandhi està convençut que "*allò que s'aconsegueix amb violència, només es podrà mantenir amb violència*" i que "*La humanitat només pot alliberar-se de la violència amb la no-violència*".

-Netedat de cor ("*brahmacharya*"): com una condició imprescindible per arribar a la veritat i l'estimació.

-Cultura autòctona: Vinculació a la llengua i cultura materna i a la pròpia comunitat cultural, com a punt de partida per comprendre les altres cultures.

-Preferència de l'educació moral sobre la intel·lectual i física: el que més importa és el desenvolupament del ser humà que portam dintre. Gandhi diu: "*La vertadera*

educació consisteix en obtenir el millor d'un mateix. Quin altre llibre millor es pot estudiar, sinó el de la pròpia Humanitat?"

-Autonomia econòmica per medi del treball productiu ("*Swadeshi*"): que duu a no ser posseït i al despreniment. I pot ser també a la pobresa feïnera.

-Educació per medi del treball manual: s'ha de procedir "*des de les mans i el sentits cap el cap i el cor, des de l'escola cap a la societat*".

-Exclusió dels càstigs corporals: si el deixeble comet una falta, l'educador l'ha de conduir cap el bé, posant-lo en una situació de poder rectificar.

-Funció social de l'educació: a més d'ensenyar els infants i joves a obeir, ensenyar també les tècniques de lluita de la no-violència, com per exemple la manifestació pacífica, la no-cooperació, la resistència no-violenta o desobediència civil. I els moments i maneres de fer-ho. Una de les seves frases conegudes és aquesta: "*la major atrocitat de les coses dolentes de la gent dolenta és el silenci de la gent bona*". I aquesta altra: "*Si algú comprèn que la obediència a les lleis injustes és contrària a la dignitat humana, cap tirania podrà dominar-lo*".

-Respecte a totes les religions, que condueixi a la màxima tolerància religiosa. Sobre les religions diu Gandhi: "*De la mateixa manera que un arbre té una sola rel i moltes branques i fulles, també hi ha una sola religió vertadera i perfecta, però diversificada en moltes branques, per intervenció dels humans*".

-Coeducació de nins i nines i vida en comú amb els educadors i amb la comunitat familiar.

Malgrat les impossibles condicions de pau mundial, Gandhi ens empeny a no deixar de creure en la pau i treballar-la en el dia a dia: "*La no-violència és una meta cap a on tendeix, sense saber-ho, la Humanitat sencera*". "*No podem perdre la fe amb la humanitat que és com un oceà, que no s'embruta, encara que un parell de les seves gotes estiguin brutes*".

El malson del transport públic a Mallorca

Joan Llull Vives

El títol d'una lectura en francès de quan jo era estudiant ("Le cauchemar des transports"), és, pens, un encapçalament perfecte per al present escrit d'avui. Crec que no descobresc res de nou si dic que el transport públic a Mallorca pot arribar a ser un martiri, un vertader malson per a qualsevol mortal que vulgui fer-lo servir. Allò que hauria de ser "servei" esdevé a vegades precisament el contrari, la negació, el que en diuen "des-servei". Per sort, però, la gran majoria de nosaltres no tenim gairebé mai la necessitat d'utilitzar-lo (o hauríem de dir "patir-lo"?).

És evident que Mallorca ha crescut durant dècades d'una manera desorbitada i a una velocitat de vertigen. Hem viscut un afany expansionista que semblava imparable. Hem pogut veure com s'abocaven esforços i més esforços per fer créixer la nostra illa, sense que gairebé ningú es plantejés quin podia ser el límit de tal desenvolupament. Però ara, immersos en una crisi profunda, tots tocam amb les mans les conseqüències d'aquesta manca de previsió.

Malauradament, el creixement de la nostra economia no va anar associat a una millora en les xarxes de transport públic. Ens vàrem estimar més potenciar el transport privat, el cotxe particular, i ara, com a conseqüència d'aquella manca de previsió, tenim a Mallorca pràcticament el mateix nombre de vehicles que d'habitants. Una vertadera aberració que a la majoria de llorencins potser no ens afecta. Però posau-vos en el lloc de qualcú -tampoc no és el meu cas, afortunadament- que faci feina a Palma i hi hagi de

ser cada dia a les vuit o les nou del matí! No puc entendre què va fer que, quan precisament començava a haver-hi turisme a Mallorca, les autoritats enterrassin les poques línies de tren que hi havia i no mostrassin cap interès a potenciar-les i crear-ne de noves. Si llavors hi hagués hagut una aposta ferma i decidida pel tren, ara segurament tendríem una xarxa de transport públic molt més eficient i moderna que la que hi ha. La política, encara que no ho sembli, també és cosa de gent valenta i decidida.

He fet aquesta introducció, doncs, després de l'"odissea" patida un dia que em vaig veure obligat a utilitzar el transport públic per anar a la feina. La "lleï de Murphy" va fer que justament dia 12 fos un dels dies més plujosos de desembre. Ja he dit altres vegades que faig classes a l'institut de Sineu, poble per on passa la línia de tren. El meu cotxe necessitava una revisió a fons i el vaig haver de deixar al mecànic. El més fàcil hauria estat fer el que fa tothom: manllevar-ne un a qualcú de confiança per anar a treballar. Sabem de sobres que de cotxes, a Mallorca, n'hi ha "per a la mare i per a la filla", i segur que hauria trobat qualcú que me'l deixàs. Emperò em vaig entossudir a desplaçar-m'hi pel meu compte i no haver de donar les gràcies a ningú: ho podia fer tant pel meu horari d'aquell dia -de les 9 del matí a un poc abans de les 4 del capvespre- com pel poble a on havia d'anar. Hauria estat materialment impossible, per exemple, desplaçar-me a Santanyí, a Santa Margalida o fins i tot a Son Carrió! El meu periple, doncs, començà de bon matí, a les set: vaig acudir ben puntual a la parada del torrent per agafar l'autobús. En pujar-hi vaig poder comprovar que ja no era un d'aquells autobusos que solia agafar quan era

estudiant, vint anys enrere, un d'aquells autobusos "del temps del Moviment", obsolets, d'aquells que els llorencins solíem anomenar "cuques" i que de vegades es calaven foc o deixaven passar la brusca pel sostre. El d'aquell dia era nou de trinka, impol·lut, dotat d'una tènue il·luminació interior de color lila, pròpia més de club nocturn que de cap altra cosa. Vuit persones més el conductor formàvem la comitiva. I, pel que fa a la llengua de l'empresa, els meus temors es confirmaren: més de trenta anys després de la mort del dictador, Aumasa continuava menyspreant el català: un rètol trilingüe -castellà, anglès i alemany- ens aconsellava exigir i conservar el bitllet fins a l'arribada. Ja no es veia per enlloc l'antic Prohibido comer, beber o escupir en el interior del coche: l'advertiment sonaria ara bastant indecorós. I les 32 pessetes del trajecte de l'any 83 havien passat a ser 1,35 euros, és a dir 225 pessetes (un vertader robatori tenint en compte els nou quilòmetres de distància!). L'autocar arribà a l'estació de Manacor al cap de dotze minuts i amb una puntualitat admirable. Allà vaig poder agafar el tren amb el qual tenia correspondència i que m'havia de dur al final del trajecte. Gairebé tres quarts d'hora abans de l'hora de començar ja em trobava a l'institut. Però bé, tampoc no tenia altra opció: amb el tren

de després, a part de no tenir autobús, hauria fet tard.

Al capvespre em vaig haver d'afanyar per anar de l'institut a l'estació de Sineu. He de dir que d'un indret a l'altre hi ha una bona caminada: al voltant de dotze minuts és més o manco el que es tarda per travessar el poble. Volia tornar prest -ai las, les presses de la nostra societat!- i pensava que potser hi hauria un autobús quan arribàs a Manacor. Però no va ser així: la "lleï de Murphy" tornava a fer de les seves i vaig haver d'esperar més d'una hora i quart a la plaça de la Mora. Finalment, a les 17.35 hores, partia l'autocar que m'havia de dur fins al poble. Crec que si no hagués fet el xàfec que feia m'hauria agenollat i besat el terra patri, com el papa sempre que baixava de l'avió! Us imaginau l'escena?

En resum, doncs, onze hores de suplici per a set hores de feina! La meua odissea em va suposar, econòmicament, un total de 4,30 euros o 715 de les antigues pessetes. Això no és res, però, comparat amb les tres hores perdudes per fer el camí -anar i tornar amb cotxe me n'hauria suposat només una- i el refredat d'"aferra-t'hi" que vaig aplegar.

Telèfons

Aigües Sant Llorenç	838559
Ajuntament	838393
Auditori	587371
Biblioteca	569654
Bombers	085
Camp de futbol	838703
Delegació Son Carrió	569619
Depuradora	810359
Emergències	112
S'Escaleta	838544
Escola	569483
Fems	844372
Funerària Sant Joan	526139
Guàrdia	062
Hospital de Manacor	847000
Polícia local	609 637960
Tercera edat	569512
Turisme Sa Coma	810394
Turisme S'Illot	810699
Delegació Turisme	585409
Unitat sanitària	569597
Urgències mèdiques	061

FATRENTAANYS Gener de 1979

El número de la revista de Flor de Card del mes de gener de 1979 pareix talment un monogràfic dedicat a les eleccions. L'editorial informa que el tres d'abril hi haurà eleccions municipals i demana al consistori que surti d'aquesta comtessa electoral que reuneixi algunes qualitats bàsiques: HONRABLESA, IMAGINACIÓ, IL·LUSIÓ i TREBALL. Un Ajuntament que representi el poble davant Madrid, que tenguí present el DIÀLEG i la PLANIFICACIÓ. Quasi res, diu el diari!

Ignasi Umbert es feia ressò de les segones eleccions generals de la democràcia que s'havien de celebrar el mes de febrer. El 21 de gener havia acabat el termini de presentació de candidatures i es presentaven, a més d'una desena de partits petits, desconeguts o amb poca implantació, CDE (Coalición Democrática Española), encapçalada per Antonio Alemany Dezcallar, al Congrés; i Damián Barceló, al Senat. UCD (Unión de Centro Democrático) amb Íñigo Cavero Lataillade com a número u al Congrés i Jeroni Albertí al Senat. Félix Pons Irazazábal encapçalava la llista al Congrés del PSOE (Partido Socialista Obrero Español). Al Senat: Gregori Mir. El Partit Comunista de les Illes Balears (PCIB) presentava al Congrés Ignasi Ribas i al Senat Victori Planells. El PSM (Socialistes de Mallorca i de Menorca) encapçalava la llista al Congrés amb Andreu Murillo i la del Senat amb Sebastià Serra.

23 capellans de la part forana de Mallorca signaven un manifest en el qual retreien a la majoria de partits polítics la manca d'autonomia per elaborar les llistes i els programes de les eleccions. Criticaven que el partit del govern (UCD) encapçalàs la llista al Congrés amb un home que no era de Mallorca ni vivia a la nostra terra. També criticaven que els dirigents de Ciutat o de Madrid no respectassin l'autonomia de cada poble de l'illa i se superposassin a la realitat i a les

persones que formen els nostres pobles. Tenien coratge els capellans del 79.

FAVINTANYS Gener de 1989

El número 146 de la revista incloïa una entrevista feta per Aina Simonet i Rafel Umbert a Francesc Clapés, el capellà "Migollo", llorenç de seixanta anys que en feia trenta que vivia a Béjar, a Salamanca, i col·laborava habitualment amb la revista. Una anècdota de l'entrevista fa referència a la col·locació del rellotge del campanar i l'acabament en punta d'aquest. El responsable va ser Llorenç "Veres".

El ple de l'Ajuntament en data de 20 de juliol de 1988 aprovava el Reglament de normalització lingüística. Una passa important cap al recobriment de la llengua i la cultura pròpies.

Nou o deu foguerons il·luminaven les vespres de Sant Antoni. Així es mantenia un costum reinstaurat els anys cinquanta per Tomàs Rosselló.

Unes 350 persones participaren a les eleccions de la directiva de l'Associació de Jubilats. La Junta quedà formada per Jeroni Genovart, Bartomeu Nadal, Maria Riera, Lluïa Sureda, Joan Morey, Rosa Torres, Antoni Alemany, Bartomeu Morey i Andreu Bauçà.

FADEUANYS Gener de 1999

L'editorial es feia ressò de la convocatòria de les sisenes eleccions municipals de la democràcia. A aquestes eleccions el poble triaria dos regidors més que a les anteriors per augment de la població.

Ignasi Umbert dedicava una secció a saber si la joventut estava d'acord amb el que feien els polítics. L'entrevista era a Pasqual Soler, un jove de 24 anys que reclamava activitats per als joves, proposava aturar el creixement urbanístic a la costa i plantejava la possibilitat de presentar-se a les properes eleccions.

A la secció BATEC es feia esment a què la sobrassada tornava blanca. Es manejava diverses hipòtesis: que si el pebre de Can Crespí, que si era un aire, que si totes les dones tenien "la cosa", ...

Tomàs Martínez

Sant Antoni 2009

Pau Quina

Fotos: Juandel

Ja ha tornat passar Sant Antoni i com cada any us present una petita crònica de la festa i dels actes més destacats. Com a novetat, enguany tenim que la festa s'ha institucionalitzat sota la batuta de l'associació Sobreposat de Sant Antoni. Aquesta és una bona notícia ja que qualsevol festa que s'aprecia necessita d'un grup que estiri del carro (recordem el Patronat de Sant Antoni a Manacor o l'Obreria de Sant Antoni a Artà) i fer-ho a través d'una associació oficial sempre facilita la tasca. A més, altres institucions i bars continuen aportant el seu gra d'arena i això fa que la festa pugui produir-se amb facilitat. Esperem que en els propers anys es mantengui aquesta tendència. Per cert, una curiositat que ronda els habitants del poble i que el Sobreposat s'ha oblidat d'explicar és d'on ve el seu curiós nom. Pel que sé, el president del grup sant antonier, en Toni Botó, va descobrir documentat en un llibre antic aquest nom de "Sobreposat de Sant Antoni", el qual s'encarregava de dur a bon port la festa del patró dels animals. El *Diccionari Alcover-Moll* defineix la paraula *sobreposat* com "el membre dirigent d'una corporació gremial o confraria". És a dir, és un nom que escau perfectament amb els propòsits del grup.

Pel que fa a la festa en si, tot començà el divendres 16 de gener al migdia, amb el ja

Fins i tot foren representades les necessitats bàsiques de la ruralia

popular dinar a la plaça de l'Església. Aquesta vegada el nombre d'assistents no augmentà, però almanco es mantingué la bona xifra de cent i busques de l'any passat. Com a innovació, es va canviar el menú de sempre (frit mallorquí) per una torrada a l'aire lliure de llom i panxeta. Consider que aquesta decisió és encertada (el menjar és degusta calent, la gent que arriba tard pot afegir-se a la festa tranquil·lament...), però he de reconèixer que em vaig associar tant de torrar (el vespre torres torrar i l'endemà torna-m'hi...). Després del dinar, va venir la fabulosa sobretaula (i a més aquest pic va acompanyar el bon temps) a la terrassa del bar VB amb les típiques herbes dolces. I a les cinc, el primer ball dels dimonis. I aquí sí que volia fer una petita recomanació, compartida per molts dels assistents. Convendria que uníssim més els actes ja que de les dues del migdia a les set i mitja, quan s'encenen els foguerons, la cosa es fa llar-

L'actualitat política també hi va ser present guíssima i qualsevol queda rebentat. Una possibilitat podria ser retardar el dinar a les tres del capvespre i el primer ball dels dimonis a les sis. Així, amb una hora i mitja (i no dues i mitja) es podria fer tot: el primer ball dels dimonis, les quatre visites a les cases més simbòliques i, finalment, la recitació de l'argument. Però com he dit abans, això és una simple opinió que tant jo com el altres que hi estaven d'acord només diem per intentar col·laborar i millorar encara més la festa. En cap moment és una crítica a l'organització del Sobreposat de Sant Antoni, el qual es mereix la més sincera enhorabona pel seu immens esforç.

Com deia, idè, després del primer ball del dimonis, la comparsa visità les cases dels antics dimonis (impressionant la decoració de la casa d'en Pep Gall), la plaça de l'Ajun-

Llàstima que aquesta escena no es repeteixi més sovint a les Beneïdes

tament i el bar s'Olímpic. Finalment, es va llegir l'argument dins de la rectoria. Aquesta nova ubicació (l'any passat es va fer a defora) és ideal, no ja pel fred, com molts deien, sinó per l'acústica, a pesar que algun despistat, com un servidor, esperàs com un pardal a fora, sense assabentar-se de la nova seu.

A les set i mitja es va donar el sus a l'encesa dels foguerons i un darrera l'altre anaren prenent sota el so de la banda de música (imprescindible, igual que els dimonis, en una festa com aquesta). Després, unes bones menjades i a xerrar s'ha dit fins ben entrada la nit. Els més valents encara vetllaren fins més tard cantant glosses devora del foc. Jo, com cada any, era a ca'n Jeroni Pep, a la plaça "des Quesito", i puc assegurar que l'ambient va ser molt festiu. Les ximbombes sonaren sense parar, na Racona cantà els seus particulars tatatxins, en Joan Blanc i en Joanaina recitaren les seves glosses i els joves al final se sumaren a la festa. Al final, amb l'arribada d'en Guillem "de ses Bicicletes", la cosa s'internacionalitzà un poc amb cantades en castellà, mexicà i, fins i tot, italià. A això se li diu globalització.

L'endemà era el dia de les Beneïdes i, com cada any, hi va haver una bona participació i moltes carrosses (catorze en total, només tres menys que l'any passat). El que sí vaig trobar a faltar varen ser més animals. A part de la minva del nombre de cavalls respecte

*Aquest particular vehicle infernal
es va fer amb el primer premi*

a anys anteriors, trob a faltar gent vestida de carrer que vagi amb la seva mascota (sigui ca, moix o ocell) a beneir-lo. Record que quan era petit hi havia més gent que ho feia. En canvi, actualment, només hi ha els cavalls i els quatre animals que pugin dur les carrosses. És una llàstima que aquesta tradició es vagi perdent i des d'aquí anim a tothom que l'any que ve dugui els seus animals a beneir, que en el fons Sant Antoni no és més que el patró de l'animal i sense ells no hi ha festa.

Pel que fa la desfilada, va ser divertida i amena. Destacaren una sèrie de carrosses de l'escola molt ben dissenyades i representatives d'un temps d'antany (la de la senalla per exemple), l'espectacular motocicleta de l'infern d'en Cascos, en Llull i en Toni *Banderes* (justs vencedors del primer premi, almenys per la seva espectacularitat) i l'anunci de la carrossa del Cola-Cao (emu-

lant la política Ordines i els seus diners amagats al jardí), en la qual un servidor anava. Per cert, pel poble vaig sentir algunes veus discordants amb aquesta darrera carrossa perquè no tenia res a veure amb Sant Antoni. Aquí vull exclamar el meu desacord respecte a això ja que a la carrossa hi havia un Sant Antoni, dos dimonis i, fins i tot, un ca (no totes poden dir el mateix). L'única cosa que passa és que era una carrossa passada pel sedàs del segle XXI, és a dir adaptada als nous temps (volíem denunciar la corrupció política actual), sense perdre l'esperit de la idea originària (el sant, els dimonis i els animals). A més, de carrosses modernes de denúncia n'hi ha hagut sempre. Si no, aneu a veure les Beneïdes de Son Macià (enguany se'n reien del centre de tecnificació d'en Rafel Nadal) o les de Muro (n'hi havia una sobre el polèmic camp de golf de Son Bosc). No hem de ser tancats i si de catorze carrosses n'hi ha una o dues que no tracten la ruralia i són un poc diferents no passa res dolent, mentre conservin algun símbol identificatiu com Sant Antoni, els dimonis o els animals. Almenys aquesta és la meua opinió. Per cert, per què aquesta mateixa gent que critica això no s'ha queixat que ja no surten quasi animals a les Beneïdes (i això sí que és una considerable pèrdua de tradició) o que el primer premi d'enguany no tenia cap Sant Antoni ni representava la ruralia (i, no obstant això, ningú pot discutir que són

*Els cavalls embelliren de nou la plaça
mereixedors del triomf). Reflexioneu-ho...*

Com a darrer apunt, i aprofitant que enguany l'Ajuntament ha gosat modificar (per mi, encertadament) les tres voltes de les carrosses per només dues, volia proposar-los canviar una altra cosa. Resulta que els cavalls se senten estrets darrere dels tractors i no poden córrer així com voldrien. Si és així, no seria millor posar a davant tots els cavalls perquè aquests es puguin exhibir i que just després desfilassin les carrosses? Supòs que tot això ja ho contestarà el nostre sant patró l'any que ve. Per ara diguem: visca Sant Antoni!!!

Frase del mes: "La figura del dimoni procedeix de la necessitat de reduir el mal en una figura que ens exculpi d'una responsabilitat que pareix desproporcionada respecte a la nostra fragilitat i imperfecció com a éssers humans" (Antonio José Navarro, *El dimoni en el cinema*).

Sant Antoni

El Sobreposat de Sant Antoni vol donar les gràcies a totes les persones i entitats que han col·laborat, ajudat i participat en la festa de Sant Antoni i, especialment, a la parròquia de Sant Llorenç, a l'Ajuntament, a l'associació de comerciants i al bar VB sa plaça, ja que sense la seva col·laboració no hagués estat possible fer la bauxa com ens havíem plantejat.

Volem fer-vos arribar la nostra opinió de la festa, que no és més que satisfacció absoluta de com s'han desenvolupat els actes. A més, pensam que la participació i l'acceptació de la

Sobreposat de Sant Antoni

gent ha estat fantàstica. Ara només queda fer balanç de tot això i valorar quines coses són positives i s'han de mantenir i quines no ho són tant i s'han de canviar per millorar-les.

Des d'aquí volem agrair l'ajuda que ens ha ofert tot el poble i les donacions, que han arribat quasi als 600 euros, que seran destinats a fer un racó per a les despeses de la festa de l'any que ve. Per agrair-vos a tots aquesta aportació el Sobreposat farà un acte per a la gent del poble en el qual esperam la vostra assistència i participació.

La misogínia dels primers capparets de l'Església Catòlica

Què és la misogínia? Aquesta és la pregunta que cal fer-se. La misogínia, paraula que ve del grec, és, segons el Diccionari de la Reial Acadèmia Espanyola de la Llengua, l'aversion o odi cap a les dones. Per tant, un misogin és aquell que odia les dones, que sent aversió cap a elles, arribant fins i tot a no voler-hi tenir cap tipus de tracte.

Ja a l'Antic Testament no hi manquen nombroses referències a aquest tipus de comportament cap a la dona. Per exemple, en el Gènesis (capítol 2, v 7) es diu que Déu va crear l'home; fixeuvos, primer va crear l'home, no la dona, i posteriorment creà la dona partint d'una part del home (Gènesis, c 2, v 21), quan hagués pogut fer el mateix que havia fet per a crear l'home, o sigui, agafar un poc de fang i pegar-li una bufada, tal com diu el mateix Gènesis.

D'aquests dos primers versicles parteix tota una filosofia misògina que podem trobar contínuament, no tan sols a la Bíblia, on, tant a l'Antic Testament com en el Nou, trobem declaracions i conceptes misògins. Per exemple, a l'Èxode (c 21, v 117) diu: "No desitjaràs la casa d'un altre. No desitjaràs la seva dona, ni el seu esclau, ni la seva esclava, (...)", però en cap moment li diu a la dona: "no desitjaràs el marit d'una altra dona". Sempre l'home està part damunt de tot. No hi ha dubte que la tradició bíblica, situada a l'Orient Mitjà, quasi sempre ha considerat la dona, Eva, inferior a l'home i la culpable d'haver causat el pecat original (?) i per això, mereixedora del càstig diví. Al Gènesis (c 3, v 16-17) es pot veure que el càstig cap a Eva és molt més dur que el de l'home i a partir d'aquí ja s'anuncia el domini de l'home cap a ella.

A Proverbis (c 7, v 10-12) podem llegir el que es diu de la dona: "Vegeu que la dona va a trobar-lo (a l'home amb parament de prostituta i l'engany al cor); és una dona bulliciosa i insolent que mai para a casa; ara a plaça, ara al carrer, a cada cantonada

està a l'aguait".

En el Nou Testament, els quatre sinòptics pràcticament no parlen del paper de la dona però sí ho fa sant Pau a algunes de les seves cartes; tot i així, els Evangelis parlen més dels apòstols homes que no de les seguidors de Jesús i quan ho fan sempre és de manera secundària, inclús amb la persona de Maria, i no cal dir amb el de Maria Magdalena, i escrits posteriors als Evangelis han fet tot el possible per a amagar la possible relació sentimental de Jesús amb aquesta dona.

Però és a partir de les teories filosòfiques i teològiques de sant Agustí d'Hipona quan la misogínia entra de ple a l'Església Catòlica; si bé cal dir que abans, altres filòsofs i intel·lectuals ja havien donat mostra d'aquesta tendència, des d'Aristòtil a Pitàgores passant per Sòcrates i Plató. Però sí és cert que és a partir de sant Agustí i de tota una sèrie de capparets de l'Església Catòlica primitiva, una església recent incorporada a les estructures del poder de l'imperi romà, quan la misogínia s'incorpora també a les teories teològiques, convertint-la així en l'element necessari pel domini de l'home vers la dona. Ja a l'Antic Testament trobem algunes mostres d'aquesta actitud misògina. A alguns dels autors dels escrits de l'Església primitiva, l'Església en el seu dia els va declarar sants. Ben segur que avui aquests homes serien empresonats per fer apologia de la violència de gènere i ho tindrien ben merescut. No fa massa anys que el papa Joan Pau II, a una de les seves darreres encíclics, La Llum de la Veritat, (Veritatis Splendor), la fonamentava bàsicament amb les tesis de dos dels seus admirats teòlegs i campions del misogisme eclesiàstic, com foren sant Agustí d'Hipona i sant Tomàs d'Aquino.

Sant Agustí, a les seves obres Confessions i la Ciutat de Déu diu algunes barbaritats com aquestes sobre la dona: "És Eva la temptadora de qui hem d'anar alerta, com de tota dona. No acabo de veure quina utilitat pot tenir una dona per a un home sinó és altra que fer al·lots".

"Les dones, de cap manera, han d'ésser vives ni educades. De fet, haurien d'estar separades ja que són la causa d'insidiosa i involuntària de les enravenades dels homes sants".

Una altra: "Res rebaixa tant la intel·ligència a l'home com acariciar dones, i aquests contactes pertanyen tant sols al matrimoni; del seu llibre La Trinitat.

Sant Pau també va ésser un altre gran misogin; sinó, vegeu la primera epístola a Timoteu (c 2, vs 11-15): "La dona ha d'aprendre en silenci, amb subjecció al marit. Perquè no es permet la dona que es dediqui a ensenyar, ni a tenir autoritat sobre l'home, sinó que ha d'estar en silenci i si vol saber res ja ho demanarà al seu marit quan siguin a ca seva".

Però, com he dit abans, hi va haver altres grans misògins, com foren sant Joan Crisòstom, sant Jeroni, sant Ambrosi, sant Justí, Tertulià o Orígens; aquest darrer, per no tenir pol·lucions nocturnes, se la va tallar. Però vegeu una altra perla d'un altre gran misogin de la nostra Església i sobre la qual, durant quasi 2.000 anys, hi han fonamentat tota la seva fòbia contra la dona, que encara els dura: "No sabeu que cada una de vosaltres és una Eva? La sentència de Déu sobre el nostre sexe encara persisteix, la culpa, per necessitat, persisteix també. Vosaltres sou la porta de l'infern. Tu ets la que va començar l'arbre prohibit. Tu ets la primera que vares desertar de la Lleï divina. Tu ets la que el va convèncer (Adan), a qui el dimoni no es va atrevir a atacar. A causa d'aquest mèrit, que és la mort, inclòs el fill va haver de morir". Sant Agustí d'Hipona, al llibre La Ciutat de Déu també diu: "El que la diferencia, ja sigui esposa o mare, és que encara és Eva la temptadora i ens ha de protegir de qualsevol dona".

Vegeu una altra perla, aquesta d'un sant més propà, sant Tomàs d'Aquino: "Pel que es refereix a la naturalesa individual, la dona és defectuosa i mal parida des del moment en que la força activa de la llavor masculina tendeix a produir-se de manera perfecta en el sexe masculí; mentre, la reproducció d'una dona deriva d'un defecte en la força activa o d'alguna indisposició material o també d'alguna influència externa", del seu llibre De Summa Theologica.

Finalment, vegeu aquesta altra perla del sant d'Hipona: "Pel bon ordre de la família humana, uns han d'ésser governats pels altres i per això, la dona, més dèbil quant a vigor d'ànima i de força corporal, està subjecta per naturalesa a l'home, en qui la raó

se sobreposa. El pare ha d'ésser més estimat que la mare i mereix més respecte perquè la seva participació en la concepció del fill ha estat activa, mentre que la de la mare ha estat simplement passiva i material", en el seu llibre *La Ciutat de Déu*. En una paraula, segons aquests grans pares, la dona s'ha limitat a coar els ous.

Que la dona fins fa molt poc temps ha estat considerada per algunes filosofies i comportaments socials com un ésser inferior, i fins i tot un niu de brutor, és ben evident. Una cosa està ben clara: que d'aquestes filosofies, la nostra estimada Església, entre d'altres religions, se n'ha alimentat. Mireu la religió judaica, de la que en som hereus, quan parla de la menstruació de les dones (Levític, cp 18, v 1 i se-güents). Fixeu-vos que fins fa molts pocs anys, quan anàveu a les matances i veieu una dona asseguda sense fer res, deien que segur que tenia la regla i no podia tocar res perquè deien que la sobrassada o altra carn que toqués tornava dolenta. També, quan anàveu a la platja i veieu una dona vestida asseguda damunt l'arena sense banyar-se era sinònim de què tenia la regla. Com podeu veure, tot això feia que l'home considerés la dona un ésser inferior. De fet, sant Tomàs d'Aquino (1225-1274), entre d'altres i, com ja s'havia discutit en el segle cinquè, en concret en el Sinode de Macon (França) l'any 585, -i també en els anys obscurs de l'Edat Mitjana, la de sant Tomas d'Aquino- es dubtava que la dona tingués ànima com s'assegurava que tenien els homes -naturalment els que afirmaven això tots eren homes-, si bé sembla que no hi ha cap document que provi aquesta afirmació, ja que el Gènesis no deia res al respecte. Gràcies a Déu, a molts països s'han superat aquestes idees però encara n'hi ha molts d'altres que tracten les dones igual que en temps medievals, especialment els seguidors de Mahoma.

Per a tancar aquest article, transcriuré algunes frases dites o escrites per grans misògins:

"La dona és un home inferior". Aristòtil a la seva *Obra Poètica*.

"Existeix un principi bo que va crear l'ordre, la llum i l'home; i un principi dolent que va crear el caos, la foscor i la dona". Pitàgores.

"Les nines comencen a parlar i a caminar abans que els nins perquè les males herbes sempre creixen més aviat que els bons cultius". Martin Lutero.

"És evident que tots els desastres o una gran part d'ells es deuen al caràcter dissolt de les dones". León Tolstoi.

"Un cavaller és aquell que es lleva el capell abans de pegar a la seva dona".

"Un home pot matar la seva dona, la seva filla, la mare, la germana, la tia, la neboda o la cosina per part del pare si creu que és culpable d'adulteri". Llei promulgada pel Consell Revolucionari d'Iraq el 1999.

Com podem veure, la misogínia segueix estant vigent i encara hi ha lleis que mantenen la superioritat de l'home sobre la dona. Un exemple d'això és la nostra Església Catòlica, Apostòlica i Romana, que es nega a ordenar dones a pesar de la manca de sacerdots. La violència de gènere abonada per les institucions religioses fins fa dos dies n'és un altre exemple. I tot perquè alguns santparets els tenien odi o aversió. Alguns estudiosos han insinuat que alguns d'ells patien malalties sexuals. De fet, sant Agustí, abans de fer-se cristià, havia estat un assidu a les bacanals romanes, és a dir, el que avui diríem un puter amb diners; altres, també han insinuat una possible homosexualitat latent. El que sí està clar és que la dona ha estat, i en certa manera encara ho és, la gran víctima de les filosofies i teologies d'aquests sants, dels quals em permet dubtar que puguin ésser al cel.

Vegeu algunes dites misògines sobre la visió que molts de grans escriptors i pensadors tenien o tenen de la dona:

"L'home pensa. La dona dona que pensar".
"L'home sent i no plora. La dona plora i no sent".

"L'home pateix. La dona fa patir".

"L'home raona. La dona pega crits".

"L'home té una equivocació. La dona és l'equivocació de l'home".

"L'home exigeix menys del que mereix. La dona mereix menys del que exigeix".

"L'home creu. La dona aparenta creure".

"L'home es creu més dolent del que és. La

dona és més dolenta del que es creu".

"La dona és un animal de pèl llarg i enteniment curt. L'home que perd una bona dona no sap el que guanya".

"Sense una dona no es pot viure; amb ella, menys".

"La dona comprèn totes les regles aritmètiques: suma disgusts, resta diversions, multiplica despeses i divideix opinions".

"Les dones són com les ximenees, una a cada casa i netejar-les de tant en quant".

"Què farien els homes si no existissin les dones? Domesticar un altre animal".

"Quines són les 70 coses per a les que serveixen les dones? Per al 69 i per a cuinar".

"Déu va crear el món i va descansar. Déu va crear l'home i va descansar. Déu va crear la dona i fins ara, encara ningú ha pogut descansar".

Aquesta és una petita mostra del que és la misogínia, causant de molts actes violents cap a la dona, i tot perquè la majoria de les religions han mantingut la misogínia com a part de la seva teologia des de fa molts d'anys, i especialment les tres religions monoteïstes -la jueva, la mahometana i la cristiana-, perquè no han sabut o no han volgut interpretar correctament aquells primers versicles del Gènesis. Jesús no era misogin. Recordeu quan troba a la samaritana que li demana aigua i el que fa Jesús, mentre els testimonis del fet el miren astorats (Lluc, cp.10, v.30-37). Molts dels seus seguidors ho han estat i encara ho són. Misogin no s'hi neix, s'hi fa. Naturalment, ni tots els creients, seglars, capellans o papes han estat o són misògins, però el que sí està clar és que aquesta teologia segueix estant sota les directius teològiques actuals, i la prova és aquesta defensa a ultrança de què les dones no pugin ésser ordenades amb ple dret com a membres a tot nivell de l'ordre sacerdotal. Això seria l'inici del camí que ens ha de conduir cap al missatge de Jesús; del contrari, la misogínia seguirà éssent un lastre per a les esglésies monoteïstes, i especialment per a la Església Catòlica. No hi ha dubte que d'aquell fang amb què es va fer de l'home a la dona li ha costat mils d'anys poder fer-se neta, i encara no ho ha fet a tots els països; però, per ventura, en un parell de cents d'anys aconseguiran tenir els mateixos drets que l'home a tot el planeta terra. Així sigui.

Les ovelles (Coneixements i habilitats)

És de tots conegut que l'ovella és un mamífer gregari, pacífic i assustadís. Als infants que visiten ses Sitges, acostumats a l'estímul-resposta directe, de màquines i juguetes els costa entendre que el pitjor que poden fer és atracar-s'hi de més o encalçar-les, llavors tot va campi qui pugui i necessiten temps per tornar agafar la confiança i perdre la por.

Diria que fins i tot resultava una bona ex-

periència per als monitors. A l'hora de fer entrar les ovelles en el sestadador, se les havia de voltar, amb paciència i distància; anar-s'hi atracant dolçament i llavors, alguna d'elles agafava la direcció de l'estatge, i darrera aquesta totes les altres. Una vegada tancades dins el sestadador, ja no hi ha problemes, per agafar la que es consideri més adient o per poder acariciar un menet.

Quan hi ha cries, d'un mes o mes i mig i formen guarda és una delícia veure'ls jugar. Semblen infants: corregudes ara cap aquí, ara cap allà; primer comença a córrer un i els altres el segueixen i després ho prova un altre i també el segueixen. Un rera l'altre intentant arribar en grup i els mes joves al darrera... Hi ha per passar una estona ben entretinguda i per reflexionar sobre la nostra part animal, de cada dia mes clara i transcendent

Però el motiu del comentari és un altre.

Un dia, per motius que no vénen al cas, volíem fer entrar les ovelles en un altre estatge que no era el seu habitual. Ja les teníem arremolinades vora la porta però no hi havia manera de fer-les entrar... quan t'atraveses a una, es tiraven totes cap a l'altra banda on hi havia el pastor, i quan aquest s'hi atracava, tornaven cap a l'indret inicial del passadís (sort que era un passadís, és a dir una zona amb dues boques!).

Passaven totes per davant el portal, però com si no el veiessen. Si presionaves massa, alguna, després de les potadetes, envestia i malgrat les manotades totes passaven pel teu costat.

I torna començar el procés.

Però vet aquí que el pastor Joan, una vegada tornades agrupar davant el portal del nou estatge, assenyala: para!, no facis res!, està

allà i no et moguis...

I és aquí quan armat d'un branconet s'atraca una mica a la guarda i ... rec-a-rec, fregant el bastonet a terra, rec-a-rec, rec-a-rec... les ovelles atentes, algunes miraven amb curiositat, altres semblaven absents. Adesiara es produïa un petit canvi de posicions derivat del rec-a-rec aquí i allà... fins que, al cap d'una estona de rec-a-rec i moviments de grup, una entra en el portal

i totes les altres hi van al darrera.

Feina feta!

I després de la feina, la reflexió. Allò que li van dir de nin, allò que havia vist fer o el resultat dels intents fallits havia dotat al pastor de ciència. Cal conèixer la naturalesa de le ovelles i tenir paciència i habilitats per fer-les entrar en un lloc desconegut.

Som gaire diferents les persones?

Potser la paciència, els coneixements i els recursos (bescanviant el rec-a-rec del branquilló pel llenguatge) són elements imprescindibles per a la gestió de les persones. O no és així?

De fet el que havia de ser una feina mecànica "vols que mirem d'entrar les ovelles en aquests corral?" es va convertir en una lliçó de lideratge en la gestió de persones. Idò!

Guillem Pont

PUNTALS DE PLANÍCIA

15 de febrer del 2009

Guia: Juan Jaume

Partida: 8 hores

Durada: 5 hores

Inscripcions: del 5 de febrer

Dificultat: ****

Preu: 11 €

****: Només recomanable per aquelles persones entrenades i disposades a caminar molt o haver d'usar les mans per franquejar passos i obstacles considerables.

Informació als tels: 971 838 069 – 655 582 595

eltrescadors.blogspot.com

SORTIDA DE SA ROQUETA

LA PALMA

del 28 d'abril al 3 de maig del 2009

6 dies, 5 nits, 4 dies d'excursió

Preu aproximat: 765 € tot inclòs.

Informació als tels: 971 838 069 – 655 582 595

eltrescadors.blogspot.com

El fil de la conversa

...tota persona pren les decisions que vol prendre... les accions humanes no sempre segueixen el camí de la ciència... les coses passen ens n'adonem o no... el desig, el voler és fonamental per emprendre accions de millora... tots tenim els nostres condicionants i una actitud personal front de les coses que ens passen... la primera baula de la cadena és el "jo".

Desfullar la ceba del "jo", tampoc no es fa sol.

Recordo el somni de l'altre dia, vivia un moment angoixant, amb un grup de gent havíem d'apilar un munt de caps i el temps ens anava curt... afloraren els nervis i van començar a alçar el to de veu i a fer-nos retrets... amb això em vaig despertar i... ai, sort que era un somni! Es veu que no m'havia despert del tot perquè als pocs segons va continuar el somni de les caps.

El matí vaig pensar que això, justament això era el que explicava Tolle¹ al discriminar el ser de l'ego.

Nosaltres no som el nostre pensament. Viure l'ara, amb tota la seva intensitat i observar els nostres pensaments com si fóssim un espectador extern resulta fonamental per arribar al fons del nostre ésser. És a dir, la veueta que sentim dins el cap no som nosaltres, és solament una part de nosaltres, la part dels pensaments repetitius i persistents, d'emocions i esquemes de reacció derivats de l'ambient familiar, de la cultura, de l'educació que hem anat rebent conformen l'estructura de l'ego que és una part de "jo" que hem de discriminar per poder portar les rendes de la vida.

El mateix Tolle² en la mateixa línia assenyala també que en el moment en què comences a "observar el pensador que ets" s'activa un nivell superior. I les coses realment importants -bellesa, amor, creativitat, alegria, pau interior...-sorgeixen de més enllà del pensar... No es tracta d'analitzar o jutjar, simplement observar els pensaments i els sentiments.

En aquesta mateixa línia trobaríem altres posicionaments com, per exemple, el

de V. Frank³ quan en els seus principis fonamentals assenyala: "Observa't a tu mateix des de la distància, qualitat estrictament humana".

O el mateix Maturana⁴ quan des de la biologia assenyala que la persona pot observar les seves relacions amb altres i amb l'entorn en què anomena "deriva de la vida"; successió de moments encadenats i únics que es van produint en la contínua adaptació (quan no hi ha adaptació hi ha mort o ruptura de relacions). Com Tolle manifesta l'única existència del "ara" puix el passat es reviu en aquest mateix moment, es reviu amb ulls de l'ara, i el futur no es pot predir. D'altra banda Maturana no solament parteix del jo sinó que assegura que "tot ésser viu, viu el seu viure, com si fos el centre del cosmos", i tant fa referència a persones, com animals o plantes

Com desfullam la ceba del nostre ésser? De banda les orientacions del darrer post, voldria afegir l'aportació de T.Harv Eker⁵ en relació al que anomena "nostres patrons mentals".

Parteix de la cadena coneguda: pensaments

-> sentiments -> accions -> resultats i assenyala que solament podem canviar els resultats si canviem els pensaments, la programació.

Diu que en relació a qualsevol tema (doblors, creences, inquietuds culturals o socials...) tenim un esquema determinat per:

La programació verbal: què escoltaves de petit?

Uns models de referència: què veies de petit?

I uns incidents concrets: què vas experimentar de petit?

Alhora que assenyala les passes per al canvi:

a.- Consciència (pensar en allò que vam rebre)

b.- Comprensió (de quina manera ens afecta i quines altres possibilitats es podrien donar)

c.- Dissociació (entre pensaments o maneres de ser i persona: la possibilitats de triar)

d.- Declaració (de la meta i de les passes necessàries per arribar-hi)

Guillem Pont

Gener 2009

Imatge (2004): Creixement de la soca de l'eucaliptus de l'hort de sa Begura. Mirar el que hi ha rera les aparences del "jo" ens pot ajudar a créixer.

1- E.Tolle. "Un nou món, ara, troba el propòsit de la teva vida". Ed. Rosa dels Vents, 2006

2- E. Tolle. "El poder del ahora". Gaia Ediciones, 2001

3- A.Pattakos. - "En busca del sentido". Ed. Paidós Plural, 2005

4- H. Maturana (ja referenciat)

5- T.Harv Eker. - "Los secretos de la mente millonaria". Ed. Sirio, 2006

NAIXEMENTS

* Dia 14 de gener va néixer a Sant Llorenç n'Andreu Llull Caldentey, fill d'en Joan -col·laborador de la revista- i na Maria. Des d'aquí els volem fer arribar la nostra més cordial enhorabona.

* El dia 9 de gener va veure la llum a Sant Llorenç na Carme Fullana Veny, la nina del costat, que és filla d'en Joan i n'Antònia. Enhorabona i que la puguem veure casada, si convé.

* Dia 17 de gener en Carles Estrany i na Marta Llabata, que habiten per Sa Coma, tengueren un fill i li posaren per nom Pau. Enhorabona.

* Dia 23 de gener, també a Sa Coma, va néixer n'Armando Hubler Casas, fill d'en Robert i na Cinthya. Salut.

* Dia 22 de gener va néixer a Sant Llorenç en Francesc Moreno Tous, fill d'en Juan Manuel i n'Antònia. Enhorabona.

DEFUNCIONS

* El dia 3 de gener ens va deixar n'Antoni Ramis Bennisar, un llorenç de 68 anys que vivia al carrer de Sant Llorenç. Que puguem pregar molts d'anys per ell.

* Dia 28 de desembre va acabar la seva vida a Sant Llorenç n'Onofre Sureda Riera, als 90 anys d'edat. Descansi en pau.

* A la revista anterior, quan publicàrem la defunció de Francisca Mascaró Salas, ens oblidàrem de posar que també era la mare de na Francisca, no només d'en Rafel i en Joan; en demanam disculpes.

NOCES

* El dia 9 de gener feren l'esclafit n'Arturo Fuster Nicolau, de Palma i na Maria Concepció Garí Antich, de Lluçmajor. Salut.

NOTA

* Recordam als lectors que ens poden fer arribar notícies de societat per publicar en aquesta secció.

Bel Nicolau i Aina Simonet

Espipellades

Encara que a qualcú li costi creure-ho, lo que vaig a dir és ben ver i en puc donar fe, perquè l'he vista: es mes passat en Toni Cuc va rebre una carta de sa conselleria d'Educació i Cultura des Govern Balear amb sa següent adreça:

Sr. regidor de Cultura
Ajuntament de Sant Mateu Puigròs
07530 Sant Llorenç des Cardassar

Lo que encara no he pogut aclarir són dues coses: primera, si és ver que han regalat s'Ajuntament an en Mateu; i segona, si ja l'han fet sant. Per aclarir sa primera pagaré un bot an es Registre de sa

Propietat, i per sa segona ho demanaré an es rector, que ho toca sebre per esser-ne part interessada.

Bé..., per ventura valdrà més consultar-ho amb n'Ignasi...

Segons es Diccionari Català-Valencià-Balear, una notícia és *l'anunci d'alguna cosa esdevinguda fa poc*. Dic això perquè a sa web de s'Ajuntament hi ha un capítol referit a *notícies*, en es qual algunes són més o manco actuals, però n'hi ha d'altres que per ventura convendria més traspasar-les an es capítol d'*història*.

Una de s'Agenda local 21 és de fa 4 mesos, una de Foment i ocupació, d'en fa 13, una de Noves tecnologies fa 11 mesos que l'hi penjaren, una altra d'Informació turística té 4 mesos d'antiguitat, una de Policia local és de fa 7 mesos i una d'Urbanisme de fa 31 mesos. Si amb tot van tan al dia com amb això...

Sa policia, quan investiga un delictu, lo primer que sol mirar és a veure qui en treu es profit, perquè de deu vegades nou coincideix amb so culpable.

Si han espiat s'entorn d'en Gallardon i es d'en Mariano Rajoy, qui devia esser que en volia treure algun profit? Que només hi devia haver interessos polítics o també encobria qualque trama urbanística? Per una cosa semblant va caure en Nixon, però me sembla que això no és com Amèrica... O sí?

Josep Cortès

Obra Cultural Balear

Per aquest mes de febrer la delegació llorencina de l'Obra Cultural Balear té previstos tres actes:

Dia 20 hi haurà una tertúlia literària a la biblioteca de Sant Llorenç amb el poeta i escriptor manacorí Bernat Nadal, qui recentment ha estat notícia pel seu darrer llibre amb un rerafons del Barça.

Dia 22 treurà una comparsa a la Rúa amb una fressa que reproduceix el quadre que Joan Miró va regalar a l'OCB. Es preveu que hi participi una quarantena de persones.

Dia 28 té previst fer una excursió artística a Palma, per tal de visitar el museu del Baluard, que ofereix una interessant exposició retrospectiva d'Anselm Kiefer, un dels pintors més reconeguts del món, i també la fundació Pilar i Joan Miró, que ofereix una altra mostra d'aquest artista afincat a Mallorca.

Els interessats en apuntar-se a la visita artística es poden posar en contacte amb Tomàs Martínez, al telèfon 696 991058.

Exportadors de la mort

Gervasio Sánchez

Dia 7 de maig del 2008, el fotògraf i periodista Gervasio Sánchez va recollir el premi Ortega i Gasset, que atorga El País, davant un públic que comptava amb la vicepresidenta del Govern, el president del Senat, diversos ministres, Esperanza Aguirre i Ruiz Gallardón, a més de tots els mitjans de comunicació.

El guardonat, en rebre el premi, va fer un petit discurs, però pareix ésser que no va agradar gaire a l'il·lustre públic que l'escoltava, ja que la premsa no el va reproduir ni poc ni molt i, exceptuant per internet, no se n'ha tornat sentir parlar més. Per això avui el reproduïm, perquè consideram que val la pena llegir-lo.

"Senyores i senyors,

Encara que només tenguí un fill natural, Diego Sánchez, puc dir que, com Martín Luther King, el gran somniador afroamericà assassinat ara va 40 anys, també tenc quatre fills més, víctimes de les mines antipersones: la moçambiquenya Sofia Elface Fumo, a la que vostès han conegut, juntament amb la seva filla Alia, en la imatge premiada, que concentra tot el dolor de les víctimes però també la bellesa de la vida i, sobretot, la incansable lluita per la

supervivència i la dignitat de les víctimes, el cambodjà Sokheurm Man, el bosni Adis Smajic i la petita colombiana Mónica Paola Ojeda, que es va quedar cega després d'ésser víctima d'una explosió, als vuit anys.

Sí, són els meus quatre fills adoptius, a qui he vist a punt de morir, he vist plorar, cridar de dolor, créixer, enamorar-se, tenir fills, arribar a la universitat. Els asseguro que no hi ha res més hermos en el món que veure una víctima de la guerra perseguir la felicitat.

És ver que la guerra fon les nostres ments i ens roba els somnis, com es diu a la pel·lícula "Contes de la lluna pàl·lida", de Kenji Mizoguchi.

És ver que les armes que circulen pels camps de batalla se solen fabricar a països desenvolupats com el nostre, que fou un gran exportador de mines en el passat i que avui dedica molt poc esforç a l'ajuda de les víctimes de les mines i al desminat.

És ver que tots els governs espanyols des de l'inici de la transició, encapçalats pels presidents Adolfo Suárez, Leopoldo Calvo Sotelo, Felipe González, José María Aznar y José Luis Rodríguez Zapatero permeten i permeten les vendes d'armes espanyoles a països amb conflictes interns o guerres obertes.

És ver que a l'anterior legislatura s'ha duplicat la venda d'armes espanyoles, al mateix temps que el president incidia en el seu missatge contra la guerra, i que avui fabricam quatre tipus distints de bombes de raïm, el comportament de les quals és similar al de les mines antipersones.

La fotografia premiada

És ver que em sent escandalitzat cada vegada que es descobreixen armes espanyoles en els oblidats camps de batalla del tercer món, i que m'empeguessc dels meus representants polítics.

Però, com Martín Luther King, em vull negar a creure que el banc de la justícia ha quebrat i, com ell, jo també tenc un somni: que, a la fi, un president d'un govern espanyol tenguí prou coratge per acabar amb el silenciós mercadeig d'armes, que converteix el nostre país, ens agradi o no, en un exportador de la mort. Moltes gràcies".

Tramès per Guillem Mesquida
Traduït per Josep Cortès

FONTANERIA

JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
Títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720

L'art i la Fe cristiana, o sant Agustí *versus* sant Tomàs d'Aquino (i II)

Acabades les paraules de sant Agustí, el silenci es podia tallar, la solemnitat de la seva veu havia transmès també bona part del seu caràcter, del seu convenciment del que havia dit en un to directe... de sobte el silenci es transformà en un xiuxiueig que anava agafant cos; el vicari de Boí agafà el micròfon demanant silenci.

Sant Agustí havia deixat ben clar que l'obra mostrava la teologia de la llum i que era ben palesa en la iconografia del Pantocràtor, sant Agustí estava molt satisfet, es trobava ple de goig perquè contemplava com aquella obra representava l'ideal renovat de bellesa mística neoplatònica que ell havia predicat. La iconografia Maiestas Domini, havia estat una bona manera de representar Déu i l'home dins el món de l'art.

Sant Tomàs d'Aquino s'aixecà de la seva cadira, i es dirigí a l'altar, li sonà el mòbil, els nervis el traïren; era el taxista que es trobava davant l'església, que li portava les seves maletes... no sabia què fer, s'adreçà al vicari i li ho digué.

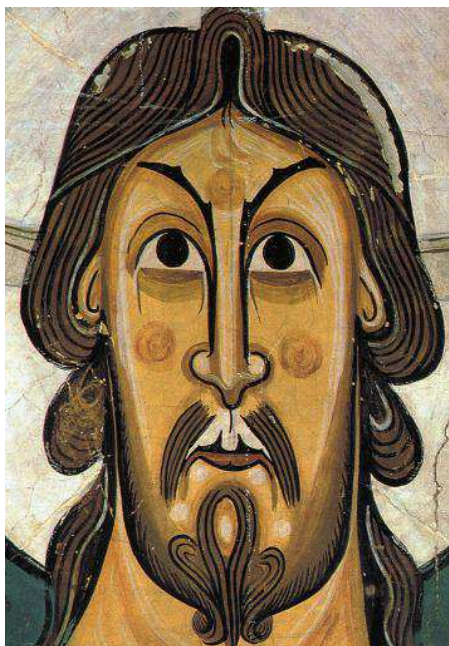
El vicari ordenà a un escolanet que sortís defora a buscar l'equipatge de sant Tomàs, una vegada més el murmuri anava in crescendo, però amb un: Fidels, fills de Déu!! Es va tallar el soroll, sant Tomàs d'Aquino havia agafat el micròfon... silenci... amb veu pausada començà el seu sermó:

Tal vegada estareu esperant que vos parli de les cinc vies que porten cap a Déu; però... igual que el meu antecessor, no puc per més que centrar la meua homília en la imatge que presideix i que omple amb la seva bellesa i harmonia aquest oratori.

Sant Agustí ens ha parlat de la bellesa d'aquests frescos, ens ha parlat de la llum que guia el nostre camí cap a Déu, no seré jo qui contradigui tot el que ens ha dit; però ell... no ens ha dit per què aquesta obra és bella...

La fe que tenim i la raó ens ajudaran per entendre la veritat de Déu, perquè l'universal ho trobem primer en Déu, després en la natura i les coses i després en la nostra ment humana. Nihil est intellectu quod prius non fuerit in sensu!!

Els sentits ens deixen que contemplem aquesta gran obra, i és precisament en aquests sentits on s'inicia el nostre coneixement, i a diferència dels animals, podem arribar a aquest coneixement superior, perquè

com a fills de Déu som portadors d'intel·lecte, i aquest intel·lecte actiu ens permet extreure el que és universal de l'observació dels petits detalls, però també gaudim d'un intel·lecte passiu que ens permet entendre i afirmar el fruit de la nostra observació.

Joan digué: "Vaig veure un tron enmig del cel i damunt del tron, Un assegut. El que estava assegut era semblant a la pedra de jaspi, i l'arc de Sant Martí que envoltava el tron era semblant a una maragda (...). Sortien del tron llampecs, veus i trons i set llanternes de foc cremaven davant del tron, que són els set esperits de Déu (...). Enmig del tron i al voltant del tron, quatre éssers plens d'ulls davant i darrera. El primer ésser és com un lleó; el segon ésser, com un brau,

el tercer ésser té el rostre com el d'un home; el quart ésser és com un àguila volant. Els quatre éssers tenen cadascun d'ells sis ales, estan plens d'ulls al voltant i per dins repeixen sense parar, dia i nit : "Sant, Sant, Sant és el Senyor déu Totpoderós, Aquell que Era, És i Serà (...). Vaig veure també a la mà dreta del que està assegut en el tron, un llibre escrit per l'anvers i pel revers, segellat amb set segells".

Una obra com aquesta, que emprant les habilitats de l'home amb la finalitat de mostrar-nos Déu només pot sortir de contemplar la veritat, i la veritat suprema és l'existència de Déu. Tal vegada no va arribar l'habilitat de l'artista a poder imitar el que volia amb tots els detalls, però sí que hi va posar tot el que tenia al seu abast per arribar a Déu, i això és bellesa; però no per l'esforç en si, sinó per la intenció i el resultat, i això ens pot fer arribar a entendre la realitat de Déu.

Sant Tomàs d'Aquino va parlar de la mimesi d'Aristòtil, com a imitació del procés de la producció, i raonà com arribàvem a la veritat, i que la veritat és Déu.

És clar que qualsevol semblança amb la realitat és pura coincidència!!

Bibliografia i fonts consultades

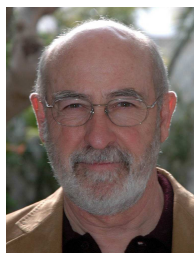
- Agustí d'Hipona; Las Confesiones. Editorial Juventud. Barcelona. 1968. (traduït del llatí directament per Agustín Esclasans)
- Geymonat, Ludovico; Historia de la filosofía y de la ciencia.
- Hartnack, Justus; Breve historia de la filosofía. Ed. Catedra. Madrid. 1989
- Touchard, Jean; Historia de las ideas estéticas. Ed. Tecnos. Madrid. 2004
- Zambrano, Maria; La agonía de Europa. Editorial Trotta. Madrid. 2000
- Llibre de l'apocalipsis, Sagrada Biblia. Editorial Herder. Barcelona. 1972

Internetgrafia

<http://biblioteca.universia.net/ficha.do?id=1441359>
www.wikipedia.org
www.alcoberro.es
www.e-torredebabel.com

Guillem Mesquida Melis

Hi ha gent que associa el número 13 amb la mala sort, o sigui, que tenen *triscaideca-fòbia*, perdó per la paraulota. Diuen que això ve del Sant Sopar, que eren tretze i al cap de poc temps en va morir un; potser per això és el número dels akelarres i en el tarot significa mort. No sabem si en Richard Wagner patia aquesta malaltia, però és curiós que nasqués un any acabat en 13, que la suma de les lletres del seu nom i llinatge sumin 13, que la dels números del seu any de naixement (1813) sumin 13, que compongués 13 òperes i que morís un dia 13. De totes maneres, jo, que no crec en bruixeries ni en res que no pugui tocar amb el nas, consider que ens aniria molt bé si només haguéssim de passar pena els dies 13 de cada mes. Per això no em va venir denou que convocassin un ple extraordinari precisament el dia 13 de gener, que per més conya era dimarts.

Hi vaig arribar a les cinc i mitja en punt, i en entrar al saló d'actes em va sorprendre trobar-los-hi a tots, perquè no sol esser habitual tanta puntualitat. L'explicació, però, és molt senzilla: allò no era un ple, sinó la prèvia comissió informativa, que aquell dia celebraren en el saló d'actes per raons de comoditat. Em digueren que ja em podia asseure perquè en un sant-i-amèn haurien acabat i començarien la sessió plenària.

Abans de començar, però, feren una pausa per a què les dones poguessin sortir a fumar un cigarret -ja se sap que avui en dia gairebé només fumen les dones-, i en Pasqual va demanar al batle que per favor repetissin els imports dels Fons d'Inversió Municipal que fan comptes destinar a cada projecte, perquè "maldament no siguem gaire amics, m'agradaria que en Pep en prengués nota".

-I com és que a tu et diu "Pep", an en Mateu li diu "senyor batle" i an en Toni "senyor Sansó"? No t'hauria de dir també a tu "senyor periodista" o "senyor Cortès"? -No voldràs comparar sa meua categoria amb sa d'es regidors i molt manco amb sa

d'es batle!? Jo, amb en "Pep Mosca", vaig que xut.

-Ah! Bé.

La sessió només tenia un punt a l'ordre del dia: "L'aprovació de la realització del projecte de xarxa d'aigües pluvials del carrer Mare Selva de sa Coma, dins del fons estatal d'inversió local, i delegació de competència a la Junta de Govern". És a dir: que havien d'aprovar l'únic projecte que ja està enllestit i facultar la Junta de Govern per a què aprovàs els altres, per no haver de fer un ple cada dos o tres dies.

-I quins són ets altres projectes?

-En varen anomenar un parell, però encara no sabien es pressupost de cada un; m'asseguraren que en tenir-los me'n passarien una còpia per publicar-los.

Na Manuela va dir que el Partit Popular votaria en contra, no perquè no volguessin inversions en el poble, sinó perquè no s'havien consensuat els projectes ni sabien a qui concedirien les obres. Per això no estaven disposats a donar un xec en blanc a l'equip de govern. Tampoc votarien a favor de la urgència perquè dos dies més tard hi tocava haver un ple ordinari i haguessin pogut esperar bé.

En Pasqual es va queixar que la proposta fos en castellà i, coincidint amb na Manuela que no els feien mai ni punyetero cas, es va aixecar de l'escó i se'n va anar a seure amb el públic, és a dir, amb mi, ja que no hi havia ningú més interessat en el plenari.

El batle li va contestar que era la primera vegada que presentaven una proposta en castellà, i que ho havien fet perquè la Delegació del Govern els ho havia suggerit, ja que havia d'anar a Madrid i, en cas de necessitar aclariments, es podria retrassar el tema i superar el termini de presentació, que acaba el dia 24 de gener.

Dies més tard, n'Antoni Sansó em passà la llista de les inversions que es faran en el municipi amb els dobbers que vendran directament de Madrid:

* Pluvials del carrer Mare-selva, a Sa Coma
154.508 euros

Duració: 4 mesos

Persones a ocupar: 8

* Camí de Son Gorrió
70.275 euros

Duració: 2 mesos

Persones a ocupar: 12

* Camí de Son Pi

65.970 euros

Duració: 2 mesos

Persones a ocupar: 12

* Camí de sa Fontpella

26.042 euros

Duració: 1 mes

Persones a ocupar: 12

D'aquests quatre projectes se n'ha encarregat l'enginyer Enrique Grecia

* Centre de dia de Son Carrió

505.000 euros

Duració: 8 mesos

Persones a ocupar: 11

Arquitecte: Susan Roig

* Centre de dia de Sant Llorenç

297.992 euros

Duració: 3 mesos

Persones a ocupar: 19

Arquitecte: Joan Pasqual

* Pas de vianants a Cala Millor i Sa Coma

232.045 euros

Duració: 3 mesos

Persones a ocupar: 8

Arquitecte: Llorenç Artigues

* Grades del camp de futbol

63.637 euros

Duració: 2'5 mesos

Persones a ocupar: 5

Arquitecte: Pere Serra

* Pati col·legi de Sa Coma

14.057 euros

Duració: 1 mes

Persones a ocupar: 3

* Empedrat carrer Margalides (Sa Coma)

3.100 euros

Duració: 1 mes

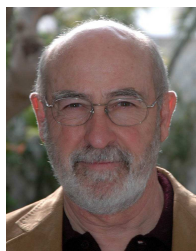
Persones a ocupar: 2

Na Maria Galmés em va dir que la inversió en el Centre de dia de Sant Llorenç suposava ampliar la seva capacitat fins a trenta places, tot i que de moment només arribarien a vint per no haver d'augmentar el personal; i que a Son Carrió l'import és més elevat perquè s'havia de construir un centre de dia, que encara no en tenien.

Josep Cortès

La realitat política falangista a Sant Llorenç l'any 1956 (I)

Segons consta en els arxius de l'Ajuntament de Sant Llorenç, J. Sureda Sancho, Cap del departament provincial de Seminaris de la Falange, va enviar, el 12 de gener de 1956, una circular a totes les delegacions dels pobles de Mallorca que pel seu interès vull reproduir en aquestes pàgines. Bé, en realitat el més interessant no és la circular mateixa -que també ho és perquè detecta una alarmant pèrdua de l'esperit del *Movimiento* a tota l'illa-, sinó la resposta que li donaren des del Consell Local de Sant Llorenç, que fa una detallada anàlisi de la realitat política del poble, constituint un document únic i molt important perquè ens ajuda a conèixer un poc més com veien el nostre poble ara fa cinquanta anys els dirigents polítics locals. La circular diu així:

"Temas propuestos a estudio por la Jefatura del Departamento Provincial de Seminarios de Baleares para el curso de 1956: Estudio de la realidad política falangista en esta provincia. Formación básica y recuperación del verdadero espíritu del Movimiento Nacional. Medios y remedios para conseguirlas.

Notas importantes: El precedente tema que se somete a estudio y deliberación de las Falanges de los pueblos de la provincia, se entenderá limitado al ámbito estrictamente local de cada pueblo.

Lo que se postula y requiere de cada Consejo Local, con el asesoramiento y colaboración de todos los camaradas adscritos a su Falange, es su opinión concreta, verídica e imparcial, expuesta con toda libertad, sobre las características que en su pueblo presenta el problema planteado en el tema.

Para conseguir y contrastar opiniones y sugerencias, la Jefatura Local deberá reunir al Consejo Local y a todos los demás camaradas de su Falange en una o varias reuniones (las que consideren ne-

cesarias), con el fin de acordar y redactar sus conclusiones referentes al tema planteado y elevarlas después a esta Jefatura del Departamento Provincial de Seminarios.

Por Dios, España y su Revolución Nacional Sindicalista.

Palma, 12 de enero de 1956.

El Jefe del Departamento

J. Sureda Sancho"

El dia 17 de setembre de 1953 Tomàs Rosselló Llodrà havia pres possessió del càrrec de batle. El governador li havia encomanat la tasca de dur a terme "*Menys política i més administració*". I també que "*en bé dels interessos comunals s'havia de silenciar el passat i extirpar qualsevol baralla*". El 5 d'abril de 1955 fou elegit Conseller Provincial de FET i de les JONS, per la qual cosa és de suposar que mantenia una estreta relació amb els dirigents polítics provincials.

També sabem que el 2 de març de 1954 Martí Rosselló Umbert, Capirró, era el cap local de la *Vieja Guardia* -els afiliats més antics i autèntics de la Falange-, perquè disposam d'un escrit que ho certifica, però no hi ha documents que corroborin que encara ho era l'any 1956, quan es va redactar l'estudi de resposta que reproduïm, perquè gairebé tota la documentació sobre la Falange local ha desaparegut dels arxius municipals. De totes maneres, es pot assegurar que un dels dos, Tomàs Rosselló o Martí Rosselló, que s'havien afiliat a la Falange el mateix dia, ja que diposen de números gairebé correlatius en el registre provincial, foren els qui redactaren o, si més no, donaren el vist-i-plau al document que segueix; així i tot, sembla que ofereix algunes pistes sobre la seva autoría, que comentarem més endavant, en un proper article.

"F.E.T. y de las J.O.N.S.

Jefatura Local de San Lorenzo

Sometido a la consideración y estudio de este Consejo Local el tema sobre el "Estudio de la realidad política falangista de esta Provincia", y emitida por cada uno de sus miembros su opinión respecto de su enunciado, se acordó elevarle la siguiente exposición:

Antecedentes históricos

Antes del advenimiento del Glorioso Movimiento Nacional, este pueblo se destacó siempre por su ideología extrema derechista, siendo por tanto insignificante la minoría de pensar izquierdista o socialista. Entendemos que dicho pensar político venía determinado por la formación religiosa de la localidad y la gran parcelación de la propiedad.

Se fundó en este pueblo el partido de Falange en el año 1936, contando el mismo unos 36 afiliados o militantes al iniciarse el Movimiento. Durante los años de la guerra, la gran masa derechista, junto con los de la CEDA, se sumaron a Falange.

Terminada la guerra, se observan en esta localidad unos años de quietud política, de casi total paralización de toda actividad política del partido, error político de trascendencia, toda vez que se desaprovechó la oportunidad de convertir Falange en un partido político, dejándose, al mismo tiempo, perder la magnífica conjuntura económica local de entonces, para principiar los planes municipales de obras municipales, perfectamente viables en aquellos momentos de esplendor económico entre los agricultores contribuyentes del Municipio. Coincidente con este quietismo político, nacen o recrudecen las luchas internas de la Falange Local, desuniéndose los elementos más destacados de ella. Entre las causas de dicha desunión entendemos deben ser mencionadas: el afán de mando y la carencia de moralidad y virtudes falangistas entre elementos del partido, desuniones que no sólo se desarro-

llaban ante la pasividad de las Jerarquías Provinciales, sino que incluso venían por ellas fomentadas.

Causas del alejamiento de militantes y adheridos.

Entre las principales causas de la deserción del Partido, de militantes y adheridos, que lucharon incondicionalmente durante el Glorioso Alzamiento, cabe mencionar:

1º. Gestión derrotista de Jerarquías locales. Es un hecho indiscutible que individuos aptos para la revolución y la lucha, fracasan en su gestión durante la paz, y concretamente a esta localidad, aquellos elementos, en vez de atender, en los primeros años de la postguerra, los asuntos políticos y llevar a la práctica los postulados del partido, antepusieron sus asuntos personales a las superiores exigencias de la revolución y de Falange, originando su egoísta gestión, bien una repulsa entre los auténticos falangistas, cuya protesta era desoída por las Jerarquías provinciales, bien un entibiamiento de su fe falangista al ver el mando en manos de individuos desaprensivos.

2º. Carencia de educación política e incultura. Se observa entre miembros del Partido en la localidad, tanto una ausencia absoluta de formación política, la que muchas veces alcanza a la incomprensión

de nuestra doctrina, como una total incultura de lo más elemental y básico, que imposibilita que puedan a veces reclutar-se individuos capaces para dirigir o colaborar constructivamente y con iniciativa a nuestra superior tarea, sin que ello atente, por otra parte, a su incondicional adhesión y firmeza al partido.

3º. Política fiscal y de abastecimientos. Sus métodos represivos. El descontento producido entre el vecindario a causa de dicha política, sea tal vez la principal causa de la deserción de las filas del Partido en la localidad, ya que los falangistas han de convivir con los pequeños propietarios, a quienes ha presionando paulatinamente la tributación fiscal, en desproporción con los precios de los productos agrícolas, hallando, muchas veces, dificultades para adquirir los fertilizantes necesarios, o se han visto sujetos a unas entregas de cereales desproporcionadas con los rendimientos de sus tierras o sus necesidades familiares. Ante estos hechos, el falangista hacía causa común con el vecindario descontento, haciendo impopulares los mandos locales del partido, quienes a veces veían malogradas sus gestiones de propuesta contra los cupos locales asignados, mientras observaban el éxito obtenido en pueblos vecinos. Tal impopularidad y descontento general, venían fomentados por la arbitraria actuación de la Fiscalía de Tasas. El consumidor sancionado por la Fiscalía por la tenencia de ínfimas cantidades de productos intervenidos y el propietario perjudicado por los cupos de cereales, culpaban a Falange de tal estado de cosas, dando por consecuencia que los auténticos falangistas fueran alejándose del Partido, al sentirse impotentes para remediar tal situación. Recientemente ha venido a agravar el descontento general entre los agricultores, la nueva contribución rústica catastral, que representa, con los seguros sociales incrementados, un 85% de aumento respecto al régimen de amillaramiento, y el método abusivo del cobro de atrasos de la contribución urbana desde abril del año 1952, por la asignación de nuevos líquidos imponibles a partir de aquella fecha, lo que significa el pago de cuotas elevadas que implican un sacrificio económico para el contribuyente.

Expuestas las causas de disgregación de

la Falange Local, procede ahora, para obtener un estudio de conjunto, aludir al

Descontento público

Puede afirmarse la existencia de un descontento general en la Localidad, pues que se extiende a través de todos los estratos sociales. Así, el **pequeño propietario**, de filiación derechista y conservadora, quien precisamente por ese egoísta espíritu conservador y por la fuerza de las circunstancias, pero con identificación plena con el partido, apoyó circunstancialmente nuestra causa en los actos de la guerra, se ha ido apartando del partido ante la decepción de ver incumplida una política agraria, llena de promesas teóricas para el trabajador del campo, y a causa también de la ya indicada presión fiscal, que de ir en aumento sólo permitirá la subsistencia de los grandes terratenientes. En este aspecto, el actual estado de cosas ha dificultado y dificulta la labor de la Hermandad Local de Labradores, la cual si bien movida por los mejores deseos, ve fracasados sus intentos de captarse al pequeño propietario, que integra la gran masa de esta población.

Igual observación cabe hacer en lo que atañe al **obrero**, al asalariado, el cual, a pesar de que durante estos últimos años no se ha registrado más que el rítmico paro estacional y la falta de trabajo no ha sido un problema para él y la política de seguros sociales ha ido siendo, para di-

Martí Roselló Umbert

Tomàs Roselló Llodrà

cha classe, de cada dia més favorable, sienten también el descontento originado por la insuficiencia del salario para permitirle una holgura económica familiar; a causa del constante encarecimiento del coste de la vida.

Y entre los **tenderos y comerciantes** se da similar descontento, a causa de la interferencia del Sindicato y la intervención estatal en el libre desarrollo del comercio, y la ya repetida presión fiscal.

Cabe inferir, pues, de lo expuesto, lo siguiente:

1º. La desunión o disgregación de la Falange Local.

2º. El divorcio entre el vecindario y el Partido.

Remedios

Estima este Consejo Local que entre los mejores medios para preservar o recuperar el espíritu del Movimiento, consiste en divulgar entre la joven generación la doctrina y la historia del Partido y sus sobrehumanos esfuerzos llevados a cabo para la obtención de un más alto nivel de vida entre las clases trabajadoras, así como en la reconstrucción y transformación agrícola e industrial del país, que han dado ese tono de vida más elevado y fácil que antes del Movimiento. Esta labor divulgadora permitiría dar a conocer nuestra postura entre la generación de la postguerra, que ignora la caótica situa-

ción del país antes del 36.

Considera, igualmente, este Consejo que, ante la impopularidad causada dentro del Partido y entre el vecindario la presión fiscal sobre las riquezas rústica y urbana y tributación en general, es adecuada una política de reducción de los impuestos y su imposición sobre bases más equitativas, estableciendo como tipo o base de imposición la producción agrícola e industrial y girando el impuesto sobre la venta, intensificando las investigaciones sobre la riqueza oculta del país y eximiendo de toda clase de impuestos los artículos de primera necesidad, estabilizando los precios de los mismos, como por ejemplo el de la carne, cuyo constante aumento no guarda relación con los jornales o ingresos de los no productores. No se pretende con ello perjudicar al productor, sino que propugnamos una regularización de los precios de los artículos indicados que permita un margen de beneficio lícito y remunerador para el productor y a la vez en consonancia con el poder adquisitivo del consumidor. Igualmente propugnamos una política de precios elevados para los artículos o mercancías destinadas a la exportación.

Entiende este Consejo Local que de ser factible llevar a la práctica las sugerencias que anteceden y poder, en consecuencia, responder con tales hechos al vecino descontento, se habría dado un gran paso

en la captación del mismo al espíritu del Movimiento, toda vez que lo económico es la base fundamental de la política local.

Lo que antecede es el leal y unánime entender del Consejo Local en la cuestión que el tema plantea, el cual ha sido estudiado y expuestas las opiniones con toda objetividad y de modo absolutamente impersonal, renovando sus miembros integrantes sus votos de seguir laborando tenazmente, dentro de la localidad, en bien del Partido y del Movimiento, evitando todo derrotismo, para la captación de la masa popular, labor dura y difícil por las razones anteriormente expuestas, por el escaso espíritu cívico y por la deficiente formación cultural, que origina esa típica incomprensión o desinterés por cualquier problema o cuestión de tipo nacional, y que matiza los problemas locales con personalismos y apasionamientos, que a la vez que dificulta la labor del partido, debilita el estímulo de sus representantes dentro de la Corporación Municipal.

Por Dios, España y su Revolución Nacional Sindicalista.

El Jefe local."

El mes que ve continuaré l'article amb una anàlisi i una valoració del document, anàlisi que faig extensiva a tots els lectors que en vulguin donar una opinió.

Josep Cortès

La Conselleria d'Agricultura i Pesca revaloritza el sector primari

El Departament de Mercè Amer quantifica els beneficis de l'agricultura i la pesca a les Illes Balears a banda de la producció d'aliments

La Conselleria d'Agricultura i Pesca duu a terme des de fa mesos una tasca fonamental per assegurar la continuïtat de l'activitat del sector primari. Es tracta de quantificar i donar valor a tots aquells beneficis que l'agricultura, la ramaderia i la pesca aporten a la resta de la societat i de sectors econòmics, a banda de la producció d'aliments. Són les anomenades externalitats positives, que mai fins ara s'han tingut en compte, que no tenen assignat un valor mercantil i per les quals els pagesos i pescadors no reben cap compensació.

La idea sorgeix de la consideració del sector primari de les Illes Balears com a activitat econòmica estratègica, que excedeix l'estricta producció, distribució i comercialització d'aliments, i que fa una aportació a l'economia local (el PIB agrari representa menys de l'1% del PIB de les Illes) que no reflecteix el seu pes real.

Els camps d'ametllers, les planes cerealícoles, els oliverars de muntanya o les pastures arbrades són espais amb un alt valor ecològic i paisatgístic que no poden ser considerats només des d'un punt de vista agroeconòmic.

Ara, des de la Conselleria d'Agricultura i Pesca es vol revaloritzar el sector primari reconeixent precisament totes aquestes externalitats positives. La responsable d'a-

quest Departament, Mercè Amer, entén que "la baixa rendibilitat econòmica actual fa necessària una reflexió sobre quines són les funcions que compleix el sector i esmentar que l'activitat agrària té algunes funcions alienes a la producció d'aliments però que són igualment interessants a nivell social, ambiental i cultural. Cal demostrar que l'activitat agrària proveeix la societat de tota una sèrie de béns i serveis diferents dels que serien la producció d'aliments i pels que no es veu recompensada econòmicament".

La situació dels camps a les Illes Balears

Els cultius propis de les Illes es divideixen en cultius de secà extensius (ametller, garrover, farratges i cereals) i cultius intensius

(hortícoles, vinya i alguns fruiters). Així mateix, presenten gairebé les mateixes mancances i perills que les agricultures de la resta de territoris catalans: envelliment de la població, abandó de cultius, augment de les despeses de producció, forta competència de l'exterior, minva de rendibilitat de les explotacions, especulació urbanística, aparició d'activitats d'oci i turisme lligades al medi agrari (caça, agricultura d'oci, senderisme), etc...

A més, la insularitat de l'agricultura de les Illes implica un augment substancial dels costos de transport dels adobs, dels pinsos i del combustible, i una dificultat a l'hora d'exportar els seus productes.

Actualment la superfície agrària útil de les Illes Balears representa un 40,7% de la superfície total. Des de la Conselleria es pretén evidenciar que en termes ambientals, per exemple, representa un percentatge molt important com per no ser comptabilitzada.

Les externalitats positives

Des de la Conselleria d'Agricultura i Pesca es parteix de la base que una activitat productiva tan antiga com l'agricultura té una gran quantitat d'externalitats positives totalment assumides per la societat, fins al punt de què aquesta no n'és conscient pel fet que sempre ha estat així.

Contràriament, moltes altres activitats principals de les Illes Balears com la indústria, el turisme o la construcció han sabut transmetre a la societat les seves externalitats positives: la creació de llocs de feina, la generació de riquesa o la funció de suport a d'altres subsectors que viuen d'aquestes activitats principals com els "souvenirs" en el cas del turisme o els electricistes, fusters o lampistes en el cas de la construcció.

D'aquí neix la voluntat del Departament d'Amer de comptabilitzar tots aquests aspectes o externalitats que "abans no es tenien en compte i que ara, pel bé de tothom, necessitam assegurar per a nosaltres mateixos i per a properes generacions.

* Salut humana: aliments, entorn saludable i seguretat alimentària. Sovint ens arriben productes molt barats de l'altre cap de món sense cap informació fiable respecte del seu procés de producció, els productes fitosanitaris utilitzats, els sistemes de conservació, etc... i no tenim la certesa de què

és exactament el que consumim. Una agricultura pròpia o propera, on es poden controlar aquests processos, és una externalitat positiva important a tenir en compte en el futur, en un món cada cop més globalitzat en termes alimentaris.

Una producció agrícola local, a més, garanteix un mínim d'abastiment d'aliments per a la població en cas de problemes en els sistemes de transport nacionals o internacionals (vagues, augment desmesurat del preu del petroli, conflictes bèl·lics,...).

* Medi ambient. Manteniment de l'ecosistema sense costos per a l'administració.

-Reducció de les emissions de diòxid de carboni. Els cultius són grans captadors de CO₂ atmosfèric i productors d'oxigen com a conseqüència de la seva activitat fotosintètica. L'activitat agrícola contribueix de forma considerable a la lluita contra el canvi climàtic.

Per altra banda, el fet que algunes mercaderies provinguin d'indrets molt llunyans provoca unes emissions elevades de CO₂ en transport mentre que un producte local no hi contribueix.

-Diversitat biològica. Els ambients rurals presenten una gran diversitat d'ecosistemes i per tant un gran nombre d'espècies. Les zones agrícoles tradicionals amb el temps s'han convertit en ecosistemes agromaturs amb una major biodiversitat fins i tot que les zones boscoses.

-Protecció contra incendis: un 35% de la superfície de les Illes Balears està ocupada per boscos. Aquesta superfície suposa unes importants despeses en prevenció i protecció contra incendis per a l'Administració que si no fos per l'agricultura s'haurien de destinar al 75% de la superfície.

-Conservació de varietats locals i races autòctones: constitueixen un patrimoni agrari molt important, capaç d'optimitzar els recursos naturals en un ambient concret, en aquest cas les Illes Balears. La seva conservació al llarg del temps s'ha fet fins fa molt poc exclusivament per mitjà dels pagesos que seleccionaven aquelles llavors o animals més adaptats al medi i a les seves necessitats alimentàries. Alguns exemples interessants són el porc negre, amb un alt contingut de greix especialment necessari per a l'elaboració de sobrassada, o la tomàtiga de ramellet que se cultiva en secà i es conserva tot l'any sense necessitat de re-

frigeració ni conservants artificials.

Tot aquest material genètic seleccionat al llarg dels anys pels agricultors i ramaders té, a més, una importància social i cultural molt gran, atès que una gran part dels aliments i conserves tradicionals només se poden fer amb varietats amb unes característiques determinades (continguts de greix, sucre, aigua, etc...), un exemple d'això el trobam en la pruna de frare, una pruna pròpia de les illes Balears amb un baix contingut d'aigua que la fa idònia per a l'elaboració de confitures de qualitat.

* Paisatge i etnografia: en una societat amb una economia turística predominant i cada cop més terciaritzada com la nostra aspectes quotidians de la pagesia es converteixen en espais pintorescs que mereixen ser visits o en paisatges plàcids on anar a fer-hi esport, a passejar, etc...

Els marges i parats dels olivars de muntanya, les pastures arbrades, els camps de cereals i els camps d'ametllers, que floreixen a l'hivern, són espais agrícoles que actuen com a reclam d'altres activitats econòmiques com el cicloturisme, l'agroturisme, l'excursionisme,... Aquesta tasca desenvolupada pels espais agraris no es comptabilitza, no se li dona un valor mercantil i per tant l'agricultor o ramader no en treu cap profit.

* Equilibri territorial i usos del sòl: La dinàmica de substitució de la població agrícola per població amb mentalitat urbana suposa una important pèrdua del recurs paisatgístic tan important per a l'esbarjo de la població local i pel turisme.

Una major rendibilitat de les explotacions agrícoles ajudaria a frenar el procés de rururbanització del sòl rústic que a hores d'ara ja està força avançat.

En definitiva, la Conselleria d'Agricultura i Pesca pretén amb aquesta actuació fer entendre que l'activitat agrària per ella mateixa és capaç de produir tota una sèrie d'externalitats que interessin a la societat i que només podem garantir a partir del manteniment de l'activitat principal i, d'altra banda, que cal un reconeixement i una compensació per al sector que aporta aquests beneficis amb la seva activitat.

Conselleria d'Agricultura i Pesca
Govern Balear

Notes històriques de Sant Llorenç

Ramon Rosselló

Dia 25 de novembre de 1503, els hereus de Miquel Ballester feren inventari de les possessions, cases i béns que el difunt tenia en el terme de Manacor, entre les quals terres hi havia la possessió anomenada Llucomar:

"Ítem, fonch atrobada en la dita heretat una possessió scituada en el terme de la dita parròquia apel-lada Lucamà, a la qual són contíguës altres possessions de la mateixa heretat apel-lades, ço és, la una la Reyal, altre apel-lada Brosta, altre apel-lada Ténger, altre apel-lada Callicant, altre apel-lada les Planes en la qual possessió de les Planes és construhit hun molí de aygua fariner. Les quals totes possessions són tengudes sots diverses alous e a prestació de alguns censals segons en les cartes daquen fetes se conté. En les cases de la qual possessió de Lucamà en les quals habitant lo majoral e companya, de la dita heretat, foren atrobades les coses següents:

Primo, en la entrada una taula vella ab ses petges e dos banchs.

Ítem, una pala de ferro.

Ítem, hun sèrcol de ferro de poal.

Ítem, hun garbell.

Ítem, dos coxins de lleurar y tres collars.

Ítem, hun bast de ase per una garrotera de cànem.

Ítem, hun sach de llana, vell.

Ítem, hun sèrcol de portadora de ferro, vell.

Ítem, dos coxins e dos collars de bèsties, una traga y hun axenguer.

Ítem, una serra, quatre gerres de terra somadals.

Ítem, dos coxins y dos collars de bèsties.

Ítem, dos arers.

Ítem, en la casa del seller foren atrobades les coses següents:

Primo, una quorterola ab ayguades.

Ítem, hun bast de bèstia mular.

Ítem, una archa de fust per tenir ordi ab sis quarteres de ordi vel circa.

Ítem, tres frens terins de rossí, dos guarnits, l'altre sens guarnir.

Ítem, vint cuyros de bou entre grans e petits, compresos dos o tres de somera y de egua.

Ítem, duas bótas congrenyades, una plena de ayguades, en l'altre havia circa deu quarteres de xexa.

Ítem, una portadora ab sèrcols de ferro, plena de porgueres.

Ítem, tres càvechs, cinch axades, tres des-trals e huns grillons de ferro.

Ítem, dos sèrcols de ferro, de poal.

Ítem, hun senyador de bestiar, de ferro.

Ítem, dos scarpres, una barrina, dos uxols e una raspa.

Ítem, en la cambra foren atrobades les coses següents:

Primo, trenta-cinch quarteres de xexa vel circa.

Ítem, tres sachs de llana buyts e hun talech de cànem.

ítem, una mesura de miga quartera.

Ítem, una pastera, quatre tovalles de pastar, hun garbell e una portadora plena de porgueres.

Ítem, en la casa dels missages foren atrobades les coses següents:

Primo, hun cub en què ha circa sexanta quarteres de blat comú, en què havie alguns baleus.

Ítem, dos forchs de ays.

Ítem, hun canyís de cub.

Ítem, duas alfàbies de terra de tenir morcas, buides, de les quals n.i ha una trencada.

Ítem, hun lit de posts per jaure la companya, una màrfegua, dos lensols de stopa e una flaçada, tot vell.

Ítem, en la cuyna foren atrobades les coses següents:

Primo, tres olles de coure, una gran, altre migençera, altre xica.

Ítem, duas calderes e hun calderó de pegua sens anses.

Ítem, una conqua de aram foradada.

Ítem, hun molí de sanch molent qui's diu és d'en Matheu Homar.

Ítem, huns ferros de foch.

Ítem, tres aradres de bèsties e cinch de bous fornides de jous e reyes e aguyades, axenguers y traagues.

Ítem, una citga en què ha circa de deu quarteres de ordi al sòl.

Ítem, foren atrobades circa quoranta gallines entre grans y xiques, compresos

alguns galls y capons.

Ítem, foren atrobats circa trenta paguos entre huns y altres segons relació de Joan Morey, maioral de dita possessió.

Ítem, tres parells de coloms.

Ítem, dos muls somerins, hun negre, altre roig.

Ítem, una mula gelada.

Ítem, hun rossí roig, vell.

Ítem, dos rossins negres de laurar, hun de quatre, altre de set anys.

Ítem, hun ase bru.

Ítem, en lo stable circa quatre-cents cavallons de càrritx vell.

Ítem, onza cases de abelles, buydes.

Ítem, en lo abellar foren atrobades trenta-sis cases de abelles.

Ítem, fonch atrobada alt lo traginat de la entrada una podedora".

Dia 16 de gener de 1504, continuà l'inventari:

"Et primo, en les cases del molí de les Planes, lo qual té arrendat en Pere Rigolf a beneplàcit de les parts, a cens o loguer de deu quarteres de forment cascun any, atrobí les coses següents:

Primo, lo molí fariner, lo qual fo atrobat molent.

Ítem, hun ganxo, una pala, quatre pichs e una manuela de ferro, tot per ús e servey del dit molí.

Ítem, dos bous vells, los quals té lo dit Rigolf ab dit arrendament.

Ítem, foren atrobades en lo abellar del dit molí vuytanta-cinch cases de abelles que yo dita Francina comprí y paguí de mos propis diners d'en Sanxet de Arthà. Les quals abelles lo dit Rigolf té en companyia.

Ítem, atrobí en les dites possessions tretza eguas grossas entre unes y altres.

Ítem, dues pollines de hun any.

Ítem, dues poltres de dos anys.

Ítem, una muleta de tres anys qui va ab les eguas.

Ítem, vint y vuyt bous de aradra entre huns y altres.

Ítem, quatre someres grossas.

Ítem, una ruqua de tres anys.

Ítem, dos ruchs de tres anys.

Ítem, hun ruch de hun any.

Ítem, dos pallisses de palla, una a Lucamà y altre a la Reyal".

(Continuarà)

El vell marí

La Conselleria de Medi Ambient ha realitzat un estudi cartogràfic dels possibles refugis del vell marí. Un equip contractat per la Conselleria ha recorregut cent quilòmetres de costa, detectant 35 coves potencialment útils per a l'espècie.

El vell marí fotografiat a la costa de Calvià el passat mes de juny ha estat albirat al llarg de l'estiu i la tardor de 2008 en almenys una dotzena d'ocasions, segons informacions recollides per la Conselleria de Medi Ambient. El darrer albirament del qual es té notícia es va produir a principis d'octubre, a sa Dragonera. El fet que durant l'hivern la mar estigui molt menys freqüentada aconsella prudència: la manca d'observacions es pot deure a aquest factor i no necessàriament a què l'animal hagi abandonat les nostres costes.

Per tal de disposar del màxim de dades que permetin actuar en la protecció de l'animal, la Conselleria de Medi Ambient va contractar un equip de gran experiència en l'estudi i la preservació de l'espècie a la costa del Marroc i a Mauritània, i que ha realitzat una prospecció amb l'objectiu d'identificar els possibles punts de repòs de l'animal. Com és sabut, els vells marins solen refugiar-se a coves litorals. Aquest equip ha recorregut uns cent quilòmetres de costa, cartografiant els possibles refugis. S'ha de destacar que la prospecció ha estat completa fins als 15 metres de profunditat, ja que aquesta espècie opta, si en disposa, de coves amb entrada submarina. S'han identificat i cartografiat un total de 35 coves potencialment útils per a l'espècie, entre cala Figuera (Calvià) i el Port de Sóller, i en una d'elles s'observaren durant el mes d'agost possibles rastres de l'animal, tot i que posteriorment no s'hi hagi pogut confirmar la presència.

Durant el primer trimestre de l'any 2009, la Conselleria de Medi Ambient té previst efectuar un acurat seguiment d'aquests punts, amb totes les precaucions per no ocasionar molèsties a la possible presència de l'animal, mitjançant sistemes de fotografia o vídeo automàtics. En qualsevol cas, la Conselleria recorda que qualsevol albirament o indicatiu de la presència de l'animal pot ser comunicat a través del telèfon d'emergències del Govern, 112.

L'aigua de sa Costera

La Conselleria de Medi Ambient posa en marxa el nou centre de control del transport i la distribució de l'aigua de sa Costera. Els recursos hídrics aportats són infiltrats actualment a l'aqüífer de s'Extremera, que funciona com a gran reserva i magatzem d'aigua a disposició de la Badia de Palma.

El conseller de Medi Ambient, Miquel Àngel Grimalt, ha visitat el nou centre de control del transport i distribució de l'aigua de sa Costera. Aquest centre controla tot el sistema: les impulsions; els automatismes; les vàlvules d'obertura i tancament; les derivacions a Sóller, Fornalutx, Bunyola, Palmanyola i l'aqüífer de s'Extremera; les lectures dels comptadors; i les lectures dels nivells dels dipòsits i dels pous de s'Extremera. El centre de control funciona les 24 hores del dia i també vigilarà les futures derivacions cap a municipis de l'interior de l'Illa.

Així, el centre de control esdevé un dels punts neuràlgics de tot el sistema de transport i distribució de l'aigua de sa Costera. El centre està situat devora el dipòsit de Son Pacs, que, amb el ubicat a ses Vinyes (Calvià), ja rep aigua de sa Costera per abastir les xarxes de la Badia de Palma. La Font de sa Costera ha aportat en aquests darrers dies fins a 200.000 metres cúbics diaris d'aigua després de les recents i continuades pluges a Mallorca i, en concret, a la Serra de Tramuntana. D'aquest volum d'aigua, la connexió entre sa Costera i Palma en pot recollir i canalitzar 120.000 metres cúbics diaris. Aquesta dada suposa, pràcticament, una vegada i mitja la mitjana de consum diari d'aigua a Palma durant els mesos d'hivern, quantificada en 80.000 metres cúbics al dia. La resta de l'aigua que no es pot recollir i canalitzar serveix com a cabal ecològic per al manteniment de l'equilibri natural de la zona de sa Costera.

Així, l'aigua de sa Costera pot arribar a les xarxes de Palma i Calvià

a través, respectivament, dels dipòsits de Son Pacs i Calvià, i de les infiltracions a l'aqüífer de s'Extremera. Actualment, amb el dipòsit de Son Pacs ple, els 120.000 metres cúbics esmentats són infiltrats a s'Extremera, que d'aquesta manera funciona com a gran magatzem i reserva d'aigua de qualitat.

Si el ritme d'aportació de sa Costera es manté com fins ara, les infiltracions a s'Extremera omplirien aquest aqüífer en un termini de dos mesos. Actualment, es troba a un 79 per cent de la seva capacitat. La darrera vegada que l'aqüífer de s'Extremera va estar al 100 per cent de la seva capacitat fou l'any 1988. Si l'aqüífer de s'Extremera quedàs ple, es podria continuar infiltrant-hi aigua, ja que aquest sobrant no es perdria. Se filtraria a l'aqüífer veí del Pla de Palma, la qual cosa contribuiria a la millora de l'estat dels seus pous.

Així, amb el bon estat actual dels aqüífers i de les reserves hídriques de Mallorca, s'ha pogut prescindir temporalment del servei de la dessaladora de la Badia de Palma, si bé sempre és convenient poder disposar d'aquesta infraestructura com a complement important en casos de necessitat o sequera, habituals a la Mediterrània.

L'aigua de sa Costera també podrà ser aprofitada per al subministrament de municipis de l'interior de Mallorca. La Conselleria de Medi Ambient té previst un projecte per fer arribar a municipis del Llevant i el Migjorn de l'Illa, a través de Maria de la Salut i Manacor, l'aigua circulant a l'eix hídric Palma-Alcúdia, que es proveirà, principalment, dels recursos disponibles de la dessaladora de la Badia de Palma, la futura dessaladora d'Alcúdia, els aqüífers de sa Marineta i s'Extremera, i la mateixa Font de sa Costera.

Conselleria

Cap vermell-Costa dels Pins

Dia 21 de desembre, per començar les festes amb bon peu, els Trescadors sortirem a caminar, aquest cop per la nostra Comarca. No ens allunyarem molt perquè tampoc no cal fer-se enfora per gaudir de la natura, la tranquil·litat i unes vistes realment espectaculars, i així ho comprovarem en aquesta ruta, senzilla però interessant, que ens portà des de la *Font de sa Cala* (Capdepera) a la *Costa dels Pins* (Son Servera).

De bon matí, a això de les nou i escacs, érem ja a les immediacions de sa *Font de sa Cala*, disposats a berenar gaudint de la primera de les panoràmiques del dia: ens trobàvem a la *punta del Fondal*, des d'on observàvem *Cala Rajada*, cap al Nord, i la *punta des Morràs*, just al sud. Des d'allà emprenguérem el camí a través d'un pinar, deixàrem a l'esquerre un antic forn de calç, i anàrem assolint alçada ràpidament, fins arribar al mateix peu de la torre de *Canyamel*, una d'aquestes torres de vigilància que guardaven l'illa de possibles atacs berberiscos fa cosa de dos-cents anys.

Des d'aquest indret les vistes no es limiten a la costa propera, sinó que poguérem contemplar per complet la preciosa *vall de Canyamel*, amb la seva característica torre gòtica del segle XIII. La bonança del dia que tinguérem ens permetia també veure en front la *serra de Son Jordi*, al nord-oest observàvem Artà i més enllà els alts cims nevats de la *Serra de Tramuntana*. Aquesta torre, deteriorada, apuntalada, envellida pel pas del temps, afectada dels vents de costa, oblidada pels seus propietaris i pels gestors del nostre patrimoni històric, resta trista i majestuosa propera als penyals de la costa, sobre d'un promontori que guarda un dels més grans tresors geològics i estètics de la contrada: les *Coves de s'Hermità*, conegudes també com a *Coves d'Artà*.

Des de la torre, iniciàrem un descens que ens féu passar vora una bella façana de pedra, l'únic que es conserva d'una antiga edificació de caràcter magnànim; seguïrem avançant cap al sud d'aquell promontori, on arribàrem a un d'aquests vèrtexs geodèsics que senyalitzen localitzacions concretes, de referència cartogràfica general, però que a nosaltres ens indicava el començament del descens cap a *Canyamel*. La baixada fou breu i pronunciada, primerament entre pedres i càrritx abundant, després a través d'un verd pinar, finalment entre xalets i ciment, per arribar a la platja. Un pont ens permeté travessar *el torrent de Canyamel*, just al costat de la desembocadura, i des d'allà seguïrem paral·lelament a la costa, cap a *Cala Auberdans*, on arribà l'hora de dinar. No hi mancà res, ni el sol caldejant el nostre descans, ni les immillorables vistes del *Cap Vermell*, ni tan sols la xocolata calenta i la fabulosa ensaïmada que na Bel, na Maria i na Francisca ens prepararen i portaren fins allà.

Panxa plena, i amb una mica de vessa, arribà el moment de posar-nos en marxa, costa amunt, cap al *coll de Son Jordi*, just on deixàvem enrere el terme de Capdepera per entrar al municipi veí de Son Servera. Des d'allà sols quedava una agradable baixada, a través d'un caminó pintoresc, flan-

quejat de vegetació, que en poc temps ens portaria fins a la mateixa urbanització de la *Costa dels Pins*, prop de la *platja des Rivell*, on acabàrem aquesta bella caminada. Eren poc més de les quatre. Passades les festes, estrenat ja el 2009, ens tornarem trobar, aquest cop per cansar-nos una mica més, i assolirem plegats un dels cims de l'illa: el *puig des Teix*.

Josep Rullan

El tren

GOB

EL GOB PRESENTA AL·LEGACIONS AL PROJECTE DE LA LÍNIA DE TREN MANACOR-ARTÀ

Tot i considerar que el projecte s'adequa a les reivindicacions fetes pel GOB i la Plataforma en Defensa del Tren, l'enllaç provisional a Manacor pot condicionar negativament l'acceptació social i ús d'aquesta infraestructura i per tant la seva viabilitat futura.

Des del GOB consideram que el projecte de reobertura de la línia fins a Artà s'adequa en bona part a les peticions sobre aquesta línia, que any rera any s'ha anat reivindicant per bona part de la població de Llevant: s'ajusta, en tot el seu recorregut, al trajecte existent, a part de preveure la possible ampliació a doble via en l'execució de les expropiacions dels terrenys per aquesta actuació. A més es planteja un tren elèctric en la modalitat *tren-tram* que permetrà compatibilitzar els trajectes interurbans amb els trams urbans en travessar nuclis de població, com és el cas especialment de Manacor. Tanmateix però des del GOB consideram que no resol la demanda de connexió del Llevant amb la ciutat de Palma.

El fet que es plantegi com un projecte que no dona continuïtat al tren existent fins a Manacor, fa que, funcionalment esdevengui un tren de recorregut per la comarca de Llevant però no un tren que solucioni les necessitats de disposar de transport públic ràpid, barat i eficient per anar de la zona de Llevant a Palma, un desplaçament que diàriament fan moltes persones per motius laborals.

El fet d'haver de fer un transbordament en arribar a Manacor implica que si no es fa amb una molt bona eficiència del servei i una integració tarifària i sobretot horària, l'objectiu de connectar Palma amb el Llevant de Mallorca no es veurà assolit amb aquesta inversió que es planteja en infraestructura ferroviària.

Des del parer del GOB preocupa especialment el plantejament de l'estació de Manacor que es proposa fins a haver resolt la discussió relativa a l'entrada del tren a la ciutat de Manacor i, per tant, entre si aquest ha de ser soterrat o en superfície.

A parer del GOB, el tipus de tren que es proposa permet perfectament la permeabi-

litat de la infraestructura ferroviària amb els usos urbans, ja que pot funcionar com a tramvia i interaccionar amb altres usos de la superfície viària, ja siguin cotxes, transport públic per carretera, vianants o altres modes de transport no motoritzats.

De fet, en el plantejament d'aquesta estació provisional el que preocupa és la situació que pràcticament fa incompatible qualsevol tipus d'integració horària i de servei amb el tren de Manacor-Palma, bàsicament per dos motius:

a) pel fet de trobar-se allunyat una distància de 1,6km entre aquesta estació "provisional" i l'estació actual i
b) perquè pel mateix motiu, implica haver de fer dos transbordaments per poder enllaçar amb el tren a Manacor-Palma, la qual cosa, fa insoluble la seva viabilitat des del punt de vista d'utilitat i practicitat del servei.

Serà un mal inici del servei per la incompatibilitat amb qualsevol possible integració del nou servei amb el servei de tren existent. Un mal començament

que pot marcar i condicionar negativament la viabilitat futura des del punt de vista d'acceptació i ús d'aquesta infraestructura.

La reivindicació, des de fa 10 anys de l'arribada del tren a la zona del Llevant de Mallorca, no s'atura amb l'arribada del tren a Artà. De fet, aquesta reivindicació de la Plataforma en Defensa del Tren ha anat sempre lligada a la petició de l'arribada del tren fins a Cala Rajada. Els arguments són els mateixos: la necessitat i dret de tenir un transport públic segur, econòmic, ecològic, còmode i de futur com és el tren.

És per tant el moment d'acabar el projecte i garantir la continuïtat del trajecte perquè es pugui arribar a la costa de Capdepera en ferrocarril.

smw
self made woman

smw
self made woman

smw
self made woman

Jieria Igarsi

Personalitza la teva polsera d'argent

Top moda 08-09

L'Auca de l'enfadós 1: la mort de Franco

Crom el Nòrdic

Et sona la frase *La fi dels cagaèl·làstics* o *L'auca de l'enfadós*? Possiblement sí. Jo la tenia sentida, fins que vaig llegir un reportatge de la *Sàpiens* que en parlava. Ara en donaré alguns detalls, començant la història des del principi.

Una mica d'història

El 20-11-1975, el dictador Francisco Franco moria, després d'una agonia que ja es prolongava per llarg. Malgrat que des del govern volguessin imposar-nos silenci, dol i respecte, milions de persones de tot el món celebraven la mort del Caudillo amb xampany i alegria. Un curiós poema, *L'auca de l'enfadós* circulava, de forma clandestina i en revistes d'humor satíric, per tota Catalunya. (No sé si el mateix Franco, en vida durant les primeres setmanes del poema, en tingué algun coneixement. És de suposar que gens ni mica, perquè el poema tenia una difusió més aviat local. Però en cas de que sí...).

L'autora del poema era Concepció G. Maluquer, poetessa de la dècada dels 50. Durant els 60 fou una figura prometedora, però la mort sobtada de la seva filla Ada el 67 l'obligà emocionalment a deixar l'escriure (de forma lúdica, no pas com a ofici) i la resta dels seus plaers. Quan el 1975 Franco estava a punt de morir, però es mantenia en un "ja aguanto, ja no aguanto", Concepció deixa enrera el dolor per la mort de la seva filla i es posa a escriure *l'auca de l'enfadós*. Naturalment, Concepció mantingué anònim el seu poema, posant-se sota el pseudònim de "anònim del segle XX".

Concepció està "satisfeta i contenta" de l'èxit obtingut. El poema va estar imprimit i repartit per una amiga de l'autora, i ràpidament se'n varen fer còpies pertot arreu. En poc temps, alguns diaris i revistes (com la satírica "la pipa d'en Roc") es feren ressò de l'enginyós i sarcàstic poema. Avui en dia, *l'auca de l'enfadós* és una parcel·la de la nostra literatura popular.

Fragments de *l'auca de l'enfadós*

Pel Sant de la Pilarica, a dintre del llit es fica,
Diuen que és un refredat, que ja el tenen controlat.
Quan li agafa la gripota, té por d'estirar la pota,
perquè el cor se li ha embalat, i el ronyó se li ha parat.

Tot el búnquer s'esvalota, i ja no toquen pilota.
La família i el Marquès, diuen que no serà res,
però criden amb urgències moltes doctes eminències.
Tots els metges de l'equip, diuen: "Pobre! Ja està RIP!",

Però com que són manats, controlats i ben pagats,
va i l'entuben i l'injecten i l'enxufen i el connecten. (...)
L'arquebisbe ho vol curar amb el manto del Pilar.
Quan l'hi planten al damunt ja es pot dir que és mig difunt.

El Marquès diu "prou folló! Li farem l'operació".
I en un lloc provisional ja me l'obren en canal.
Li han trobat al païdor més forats que a un colador.
El sargeixen ben sargit i el tornen a ficar al llit.

Per ràdio i per televisió diuen: "Visca, ja està bo!". (...)
Més l'eufòria es va acabar quan se'ls torna a dessagnar.
L'equip creix quan empitjora: vint doctors i una doctora. (...)
Mentrestant els reporters que es gelaven pels carrers, (...)
van dient que ja n'hi ha prou de tant parte amagant l'ou! (...)

Aguantant? Torna a fer el ruc i als tres dies, catacruc! (...)
Tothom prepara el xampany que està fresc fa més d'un any
i que si això no s'acaba, ja tindrà bouquet de cava (...)

El cas és fer-lo durar ningú sap perquè serà.
Hi ha una explicació concreta: És per fer-nos la punyeta!
Ens consola que ha patit com pertoca a un malparit.
Vint de novembre gloriós, s'ha acabat el gran merdós.
I aquests són els quatre fàstics de la fi del Cagaèl·làstics!

(Aquest article prové (no copiat textualment, excepte el text concret de *l'auca de l'enfadós*) de la revista *Sàpiens*, núm. 18, abril 2004. Per cert, a nivell personal, sóc comprador per correu de la *Sàpiens* i us hi recomano donar-hi una ullada. Per visitar la *Sàpiens* i mirar el poema complet de *l'auca de l'enfadós*, visiteu *Sàpiens Digital*).

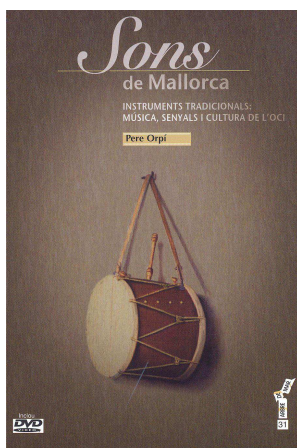
Sons de Mallorca: Instruments tradicionals

Redacció

Dia 23 de gener es va presentar a Capdepera el llibre *Sons de Mallorca. Instruments tradicionals: música, senyals i cultura de l'oci*, de Pere Orpí.

El llibre, que es va començar a elaborar fa prop de quinze anys, compta amb una acurada descripció de prop de 150 instruments tradicionals de Mallorca, amb referències a la seva fabricació, origen, ús, història i relació amb la cultura popular: cançons, refranys, locucions...

A més de l'autor dels textos hi han col·laborat Antoni Nicolau, que es va cuidar, juntament amb l'autor, de la realització d'un DVD que l'acompanya i Josep Cortès, responsable de les il·lustracions de tots els instruments.

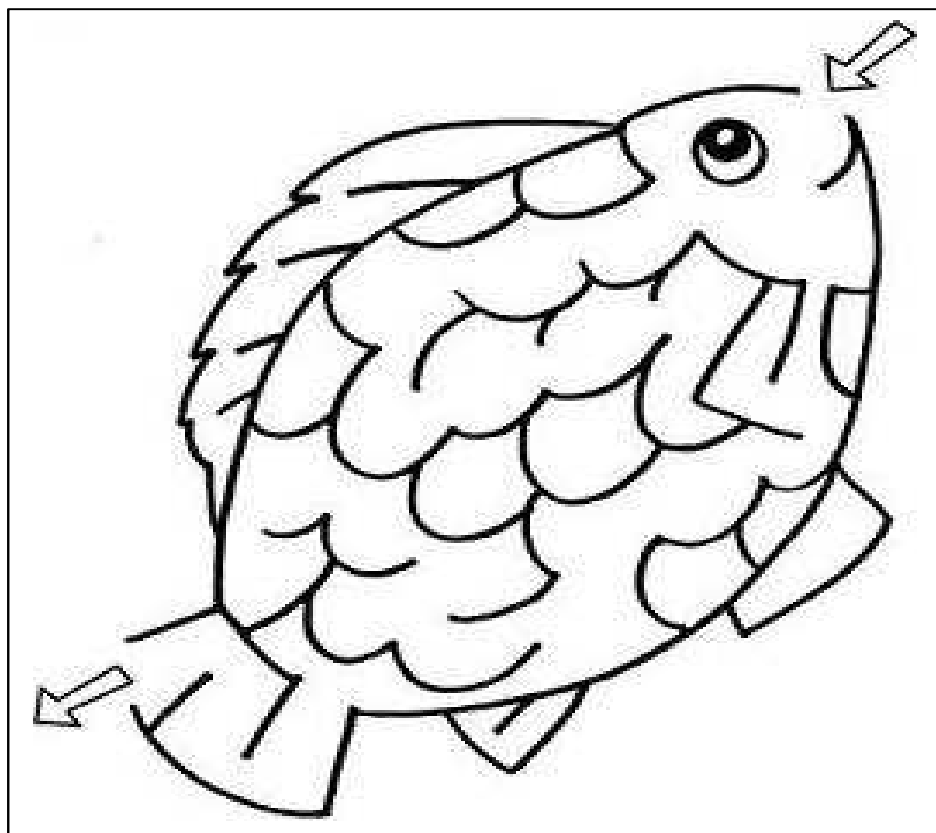
A la presentació, en el teatre municipal, hi participaren Felip Munar, coordinador de la col·lecció, que edita Documenta Balear, i Francesc Vallcaneres, especialista en cultura popular mallorquina, a més dels autors i el batle de Capdepera. També es va oferir una mostra del DVD, amb les explicacions dels gabel·lins que col·laboraren en la seva gravació. La festa va acabar amb un petit concert que va oferir la banda de música de la localitat.

S'espera poder-ne fer una presentació a Sant Llorenç dintre dels actes que l'Ajuntament organitzarà per la Festa del Llibre, ja que hi ha diversos llorençins que han pres part en la seva elaboració, tant en el llibre com en el DVD.

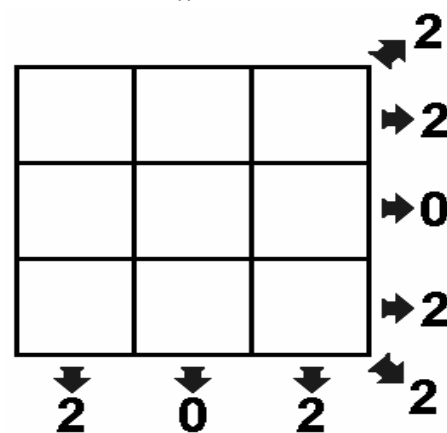
1.- Laberint:

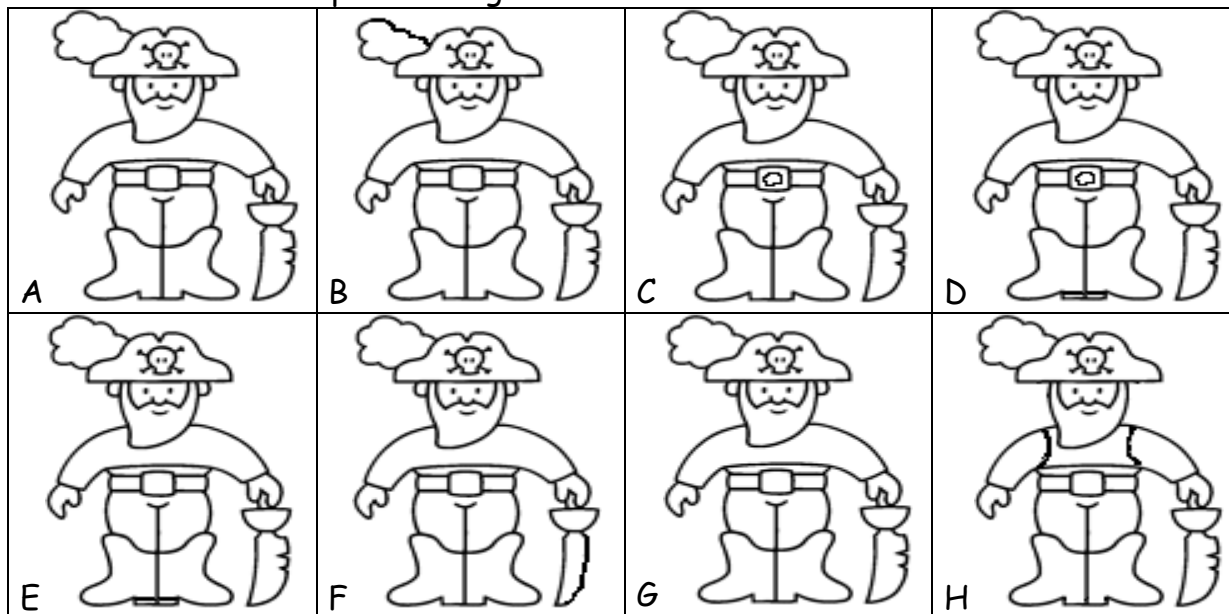
2.- Enigma:

Sabeu quina és la cosa que té molts forats i s'empassa l'aigua?

3.- Col·loca 4 fitxes correctament:

4.- Cerca els dos pirates iguals:

Margalida Fiol

5.- Endevinalla:

A l'hivern, que és quan tinc vida,
tota la gent m'avorreix.
A l'estiu, que em quedo a casa,
tothom va darrera meu.

Solucions al número anterior

2.- Endevinalla: l'estufa

3.- Sopa de lletres:

4.- Les 7 diferències:

Un pic més, Sant Antoni

Mateu i Ramiro

*Sant Antoni torra pa,
per menjar-lo amb sobrassada.
El dimoni hi va anar,
la se va menjar cremada.*

Durant la setmana anterior a la festa treballam gloses a la classe de Música, un exemple de les que hem fet enguany és la que heu llegit. Na Luz, la mestra de Música, opina que ja que sabem algunes gloses, populars o fetes nostres, les hauríem de cantar a l'hora de la festa, al nostre fogueró, a les torrades, a les beneïdes..., i no ho feim.

Els nins i les nines de tota la escola han

preparat les caretes de dimoni.

En Mateu, el mestre de 3 anys, ens explica que les han fet amb cartolines, amb un punxó hi han fet un forat enmig i després les han pintades.

La mestra d' "Art" del 3r cicle ens ha dit que les caretes han estat retallades i pintades amb ceres per tots els alumnes i que hi han posat un elàstic perquè es puguin aguantar bé, el suport utilitzat ha estat cartolina vermella.

Aquest és el resultat. Què vos agraden?

Els nins de 5 anys, que són molt recicladors, varen demanar als seus pares si tenien roba vella per després omplir-la de bolles de paper de diari i també amb roba, amb paper de regal han fet llaços per les coes que li han fet als cabells: així els ha sortit la dona de "bulto".

Els de 5è, en canvi, han fet un home.

Quan hem començat a fer aquest reportatge, al matí de dia 16, a l'escola es fan

moltes activitats relacionades amb la festa de Sant Antoni: Els de serveis tècnics de 6è estan preparant les taules per dinar. També han posat cintes al voltant del parc per limitar l'espai on hem de menjar. Més tard duran el bar, juntament amb els de 5è.

Els de torn preparen bolles de paper per encendre el foc i així poder torrar.

Els nins de 3 anys han anat amb na Xisca a l'hort. Els ha ensenyat com es fan els fo-

